

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

**на тему ВІДТВОРЕННЯ ГУМОРУ ТА КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ СІТКОМУ
“HOW I MET YOUR MOTHER”)**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0359-ап
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови
та літератури (переклад включно), перша – англійська
освітньо-професійної програми
Переклад (англійський)
Лосєва Ганна Олександрівна

Керівник: д.ф.н., доц. Шевченко О. І.

Рецензент: к.ф.н., доц. Юнацька А. Б.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: іноземної філології
Кафедра: теорії та практики перекладу з англійської мови
Рівень вищої освіти: магістр
Спеціальність: 035 Філологія
Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно) — перша англійська
Освітньо-професійна програма: Переклад (англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В. о. завідувача кафедри теорії та
практики перекладу з англійської мови**

Запольських С.П. _____

«___» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

ЛОСЄВІЙ ГАННІ ОЛЕКСАНДРІВНІ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) «Відтворення гумору та комічного ефекту українською мовою (на матеріалі сіткому “How I Met Your Mother”».

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Шевченко Олександр Іванович
д.ф.н., доцент Шевченко Олександр Іванович, доктор філологічних наук, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «23» квітня 2020 року № 483 – с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) 1 грудня 2020 року.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту): теоретичні засади відтворення гумористичного ефекту; етноспецифічні особливості американського гумору; сценарії та транскрипти сіткому “How I Met Your Mother”; академічні тлумачні та енциклопедичні словники; словники лінгвістичних термінів; словники англійської мови.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) здійснити огляд теоретичних джерел щодо створення

гумористичного ефекту; 2) розглянути мовні засоби відтворення гумористичного ефекту; 3) розкрити сутність поняття «сітком»; 4) виявити мовні засоби відтворення гумористичного ефекту на матеріалі сіткому “How I Met Your Mother”.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Шевченко О. І., д.ф.н., доц.	09.06.2020	09.06.2020
Розділ 1	Шевченко О. І., д.ф.н., доц.	02.09.2020	02.09.2020
Розділ 2	Шевченко О. І., д.ф.н., доц.	01.10.2020	01.10.2020
Висновки	Шевченко О. І., д.ф.н., доц.	20.10.2020	20.10.2020

6. Дата видачі завдання 04.02.2020

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх вивчення та аналіз; укладення бібліографії	лютий – квітень 2020	виконано
2	Добір фактичного матеріалу	травень 2020	виконано
3	Написання вступу	червень 2020	виконано
4	Написання теоретичного розділу	вересень 2020	виконано
5	Написання практичного розділу	жовтень 2020	виконано
6	Формулювання висновків	жовтень 2020	виконано
7	Проходження нормконтролю	листопад 2020	виконано
8	Одержання відгуку та рецензії	листопад-грудень 2020	виконано
9	Захист	грудень 2020	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____ (підпис)

Г. О. Лосєва
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ (підпис)

О. І. Шевченко
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ (підпис)

В. В. Погонець
(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 104 стор., 94 джерела, 2 додатки.

Об’єкт дослідження: англomовні тексти та висловлювання персонажів сіткому “How I Met Your Mother”.

Мета роботи: визначення та аналіз мовних засобів відтворення гумористичного ефекту в англійській мові на основі сіткому “How I Met Your Mother”.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення теорії та філософії гумору (Столяр М., Крикман А., Аттардо С. і Раскін В., Томойага А.), а також відтворення гумору в літературі та сітках зокрема (Сафонова Є. В., Джакел Дж.).

Отримані результати: проведений аналіз продемонстрував, що лексичні засоби відтворення гумористичного ефекту, у порівнянні зі стилістичними, отримали більшу кількість прикладів. Так, результати кількісних підрахунків проілюстрували, що: 1) найпоширенішими лексичними засобами відтворення гумористичного ефекту є сарказм, порівняння, а також гіпербола та іронія, які отримали однакову кількість балів; 2) найпоширенішими стилістичними засобами відтворення гумористичного ефекту є алюзія, гра слів та риторичне питання/вигук/звернення. Техніка панчлайн зустрілася 14 разів, а комічний таймінг — 5. Аналіз перспективи відтворення гумористичного ефекту шляхом лінгвістичної та нелінгвістичної системи продемонстрував, що лінгвістична система завжди задіяна у створенні комічного ефекту, в той час як нелінгвістична є найменш стабільною.

Ключові слова: *сітком; гумористичний ефект; мовні засоби; лексичні засоби; стилістичні засоби.*

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГУМОРИСТИЧНОГО ЕФЕКТУ (НА МАТЕРІАЛІ СІТКОМІВ)	7
1.1 Категорія «комічне»: лінгвістичний погляд	7
1.1.1 Теорія гумору і природа комічного	7
1.1.2 Типологія і функціональна характеристика комічного	8
1.1.3 Мовні засоби й техніки відтворення гумористичного ефекту	9
1.2 Етноспецифічні особливості американського гумору.....	12
1.3 Створення гумористичного ефекту в сітках	15
1.3.1 Сітком: визначення поняття та характеристика. Лінгвістичний контекст	15
1.3.2 Сітком як полікодовий дискурс.....	20
1.3.3 Мовні засоби й техніки створення гумористичного ефекту в сітках	23
Висновки до Розділу 1	26
РОЗДІЛ 2 МОВНІ ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ГУМОРИСТИЧНОГО ЕФЕКТУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ НА ОСНОВІ СІТКОМУ “HOW I MET YOUR MOTHER”	28
2.1 Лексичні засоби відтворення гумористичного ефекту.....	28
2.2 Стилiстичні засоби відтворення гумористичного ефекту.....	63
Висновки до Розділу 2	77
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83
ДОДАТОК А	96
ДОДАТОК Б	100

ВСТУП

Пропонована дипломна робота присвячена дослідженню мовних засобів відтворення гумористичного ефекту в англійській мові на основі сіткому “How I Met Your Mother”.

Категорія «комічне» — сфера міждисциплінарного характеру, дослідження якої, упродовж історії, формувалася та здійснювалося з перспективи мовознавства, філософії, історії, літератури і психології. Мета кожної з них: виявити ґрунтовні науково-теоретичні знання; пояснити феномен гумору; проаналізувати вплив комічного на людину, суспільство й комунікацію, крос-культурну зокрема.

Одним із засобів репрезентації комічного є кінематограф. Як галузь мистецтва, він має потужний маніпулятивний і сугестивний вплив на соціум, оскільки комбінація образів, музики, діалогів, висловлювань, звуку та спеціальних ефектів здатне викликати як глибокі почуття та привід для сміху, так і розповісти шляхом аудіовізуальних ефектів про певне лінгвокультурне середовище. Таким чином, використання метафори, іронії, експресивної лексики, комічних апеляцій та алюзій до відомих творів і ситуацій створює можливий гумористичний ефект та підвищує емоційну атрактивність. Отже, різноманіття мовностилістичних засобів формує простір для розширення кола наукових досліджень гумористичного феномену саме в площині кінематографічної продукції — сіткомів, що у свою чергу визначає **актуальність** цієї дипломної роботи.

Об’єктом дослідження є англійські тексти та висловлювання персонажів сіткому “How I Met Your Mother”.

Предметом дослідження є лексичні і стилістичні особливості англомовних текстів та висловлювань персонажів сіткому “How I Met Your Mother”, що сприяють реалізації гумористичного ефекту.

Метою дослідження є визначення та аналіз мовних засобів відтворення гумористичного ефекту в англійській мові на основі сіткому “How I Met Your Mother”. Реалізація поставленої мети передбачає розв’язання низки конкретних завдань:

- 1) розкрити сутність поняття «комічне» та охарактеризувати теорії гумору;
- 2) сформулювати типологію комічного та визначити її функції;
- 3) розглянути мовні засоби відтворення гумористичного ефекту;
- 4) охарактеризувати етноспецифічні особливості американського гумору;
- 5) розкрити сутність поняття «сітком» та розглянути його в площині полікодового дискурсу;
- б) розглянути способи створення гумористичного ефекту в сітках на основі аналізу останніх досліджень;
- 7) виявити й узагальнити, шляхом аналізу, мовні засоби відтворення гумористичного ефекту в англійській мові на матеріалі сіткому “How I Met Your Mother”.

Матеріалом дослідження стали 100 прикладів висловлювань персонажів сіткому “How I Met Your Mother” англійською мовою та їхніх перекладів, відібраних із таких джерел: Forever Dreaming Transcripts, Daily Script.

Методи дослідження зумовлені його метою та завданнями і включають комплексний перекладознавчий та зіставний лінгвістичний аналіз висловлювань персонажів в англійському та українському перекладі сіткому. Зокрема, використано дискурс та контекстуальний аналізи для визначення та відбору англомовних висловлювань; метод кількісних підрахунків для виявлення

переважаючих мовних засобів відтворення гумористичного ефекту та дескриптивний метод.

Методологічною базою дослідження гумору сіткомів слугували роботи таких науковців як: Столяр М., Джакел Дж., Крікман А., Аттардо С. і Раскін В., Томойага А., Сафонова Є. В.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному підході до аналізу текстів та висловлювань англomовного кінематографічного дискурсу, з урахуванням контексту вживання, що свідчить про наявність приватних досліджень та особистого внеску до цієї категорії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що вони роблять внесок у часткову теорію перекладу та поглиблюють розуміння мовних засобів відтворення гумористичного ефекту в процесі перекладу англійських полікодових текстів українською мовою. Результати проведеного аналізу можна застосовувати для розв'язання практичних проблем у площині англо-українського перекладу текстів художнього стилю.

Апробація роботи. Основні результати проведеного дослідження оприлюднені та опубліковані в матеріалах збірника «Нова філологія» № 75 (2019) Запорізького Національного Університету [Андреєва, Лосєва 2019, с. 15-20] — «Лінгвальні засоби утворення гумористичного ефекту та їх відтворення в перекладі (на матеріалі сіткому “How I met your mother”», — у яких були розглянуті та висвітлені питання щодо особливостей утворення гумористичного ефекту в сучасному англomовному сіткомі та його відтворення в перекладі. Результати проведеного аналізу продемонстрували, що: 1) гумористичний ефект сіткому створюється завдяки використанню таких мовних засобів як: іронія, сарказм, okazіоналізм та гра слів; 2) у процесі перекладу виникають такі труднощі як: потреба у вербокреації okazіоналізмів та необхідність створювати авторські неологізми; проблема перекладу іронії через неспівпадіння образно-асоціативної

основи утворення певних мовних одиниць; 3) переклад сарказму не викликає труднощів через саму природу утворення сарказму та наявність повних еквівалентів у мові оригіналу та перекладу; 4) гумористичний ефект каламбуру ґрунтується на омонімії/полісемії, тому гру слів вдалося повністю відтворити лише у випадку симетрії в змістовному плані фразового дієслова та можливості актуалізації прямого значення компонентів в обох мовах.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано тему, актуальність дослідження, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методика дослідження, теоретико-методологічну основу, зокрема й апробацію роботи.

У першому розділі розкриті поняття «комічне», «сітком»; сформовано типологію та функції комічного; розглянуті мовні засоби відтворення гумористичного ефекту, а також охарактеризовано етноспецифічні особливості американського гумору, зокрема й мовні засоби відтворення комічності в сітках.

Другий розділ містить власний аналіз лексичних і стилістичних засобів відтворення гумористичного ефекту на матеріалі сіткому "How I Met Your Mother".

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Додатки містять характеристику традиційних та лінгвістичних теорій гумору, зокрема й добірку із 100 англомовних висловлювань персонажів сіткому, які стали фактичним матеріалом дослідження.

Список джерел налічує 94 позицій. Загальна кількість сторінок 104 (із них — 82 основного тексту).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГУМОРИСТИЧНОГО ЕФЕКТУ (НА МАТЕРІАЛІ СІТКОМІВ)

1.1 Категорія «комічне»: лінгвістичний погляд

1.1.1 Теорія гумору і природа комічного. Категорія «комічне» є об'єктом уваги як філософів, культурологів, психологів, так і лінгвістів, що свідчить про міждисциплінарний характер цього феномену. Перший розділ наукової праці присвячено загальнотеоретичним проблемам, тому, перш за все, слід розглянути термінологічну базу та дефініції.

Комічне — «метакатегорія естетики, яка відображає конфлікт суспільно значимої форми в поведінці і діях людини з нікчемністю соціального і морального змісту цієї дії, що не загрожує суспільним цінностям і долається через сміх». Таким чином, сміх — це необхідний елемент комічного, предметом якого є несуттєві, хибні або уявні цінності [Шинкарук 2002, с. 289].

Згідно з англійськими монолінгвальними словниками, *comic* — це *something “causing laughter or amusement”* [MWD], *“funny and making you want to laugh”* [CD], *“amusing you and making you want to laugh”* [LDCE]. Лексема *“funny”* є синонімом *“humorous”* — похідне *“humor”* (гумор). Тому зазначимо, що «комічне» та «гумор» взаємопов'язані, спільною рисою яких є — *“laughter”* (сміх).

Отже, гумор — це інтелектуальна здатність людини помічати в життєвих явищах та ситуаціях їх комічні, навіть абсурдні й суперечливі сторони, що у свою чергу, викликають сміх, посмішку й радість [ЕСУ; MWD].

Також розрізняють наступні теорії гумору: 1) традиційні: теорія полегшення; теорія зверхності; теорія невідповідності; 2) лінгвістичні: семантична теорія; загальна теорія словесного гумору; теорія лінійної моделі жартів (див. дод. А, Т. 1.1). Таким чином, розглянувши природу комічного та теорії гумору можна зробити наступні висновки: 1) комічне відображає невідповідність/конфлікт між змістом явища і його формою, створюючи гумористичний ефект: сміх, посмішка й радість; 2) традиційні та лінгвістичні теорії гумору визначають його дуальний та полісемний характер (багатозначність; поєднання протилежних значень; невідповідність між поняттям і реальним об'єктом, очікуванням і результатом), виявлення якого супроводжується сміхом.

1.1.2 Типологія і функціональна характеристика комічного. До основних видів комічного відносять: 1) гумор; 2) іронію; 3) сатиру; 4) сарказм. Розглянемо, нижче, ці складові детальніше.

1. Гумор: зображення комічного з перспективи доброзичливо-глузливого ставлення до чого/кого-небудь, спрямоване на викриття недоліків [АТС].

2. Іронія: зображення комічного з перспективи прихованої насмішки, глузування, кепкування до чого/кого-небудь [АТС].

3. Сатира: Зображення комічного з перспективи різкого, дошкульного висміювання пороків, хиб, негативних явищ дійсності [АТС].

4. Сарказм: Зображення комічного з перспективи злісно-глузливого зауваження; уїдлива насмішка, їдка іронія [АТС].

Також слід відмітити, що до різновидів комічного часто відносять і гротеск, карикатуру й пародію. Проте, зазначені елементи входять до стилістичної техніки гіперболи й у сукупності становлять прийом деформації явищ, характерів. Тому

вони не вважаються формами комічного, а належать сатири й гумору [Сафонова 2013, с. 474]. Отже, розглянута класифікація дає змогу стверджувати, що гумор, як різновид комічного, має позитивний характер ставлення до чого/кого-небудь, у той час як мета іронії, сатири й сарказму — насмішка, висміювання і глузування.

1.1.3 Мовні засоби й техніки відтворення гумористичного ефекту. Незважаючи на значну кількість наукових праць щодо дослідження мовних засобів відтворення гумористичного ефекту, на сьогодні не існує єдиної стандартної класифікації. Однією з причин можна вважати — змішування мовних засобів для посилення вербального/невербального повідомлення. Тому вважаємо доцільним систематизувати теоретичний матеріал та класифікувати феномен створення гумористичного ефекту за такими параметрами: лексичні і стилістичні засоби [АТС]. Отже, розглянемо нижче мовні засоби та їх характеристику.

1. Лексичні засоби відтворення гумористичного ефекту.

1) Неологізм/оказіоналізм — нове слово або вислів / індивідуально-авторський неологізм. Наприклад: “– *Should I be worried? – Oh, just play it cool. Don’t Ted out about it. – Did you just use my name as a verb? – Oh, yeah. We do that behind your back. “Ted out”, to overthink*” [01x07 —Matchmaker].

2) Метафора — фігуративне вживання слова/виразу на основі аналогії, схожості або порівняння. Наприклад: “*I’ll be casual, I’m gonna be a mushroom cloud of casual!*” [01x02 — Purple Giraffe].

3) Порівняння — зіставлення одного предмета/явища з іншим для того, щоби його глибше розкрити, яскравіше змалювати. Наприклад: “*Listen to this:*

“Diabetes. Symptoms include: Nausea. Check. “Dry mouth.” Got it. “Increased urination.” Like a firehose” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 23].

4) Іронія — вживання слова/виразу в протилежному завуальованому значенні з метою глузування. Наприклад: *“– So, you don’t think there’s any “friend” from Canada? – Oh, I’m sure there is. Just like I have a “friend” who wet his bed till he was ten. Use your brain, Ted”* [02x09 — Slap Bet].

4) Сарказм — вживання слова/виразу в контексті злісно-глузливого зауваження; злісна, уїдлива насмішка, їдка іронія. Наприклад: *“– Just be yourself. Say something nice. – Which one? I can’t do both”* [09x04 — The Broken Code].

5) Гіпербола — навмисне перебільшення властивостей із метою посилення виразності. Наприклад: *“It’s fine, oh, you were a little shaky on your landing. I’d give you a 9.2”* [01x03 — Sweet Taste of Liberty].

6) Літота — Применшення ознак/властивостей предмета. Наприклад: *“Hey, ain’t nothing but a chicken wing mamacita”* [01x02 — Purple Giraffe].

2. Стилiстичнi засоби вiдтворення гумористичного ефекту.

1) Алюзія — применшення ознак/властивостей предмета. Наприклад: *“Hey, ain’t nothing but a chicken wing mamacita”* [01x02 — Purple Giraffe].

2) Антитеза — зіставлення протилежних думок/образів для посилення враження. Наприклад: *“I gotta take the leap. Okay, it’s not a perfect metaphor, ‘cuz for me, it’s “fall in love and get married,” and for him it’s... death”* [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 34].

3) Перифраз — описова передача сенсу іншого виразу/слова. Наприклад: *“It was way back in 2005. I was single, I had a full head of hair, my career as an architect was taking off, and I lived in New York City with Marshall, my best friend from college”* [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 2].

4) Оксюморон — поєднання протилежних за змістом понять, які разом дають нове уявлення. Наприклад: *“– So’re you gonna ask her out? – Yeah-No! I*

can't ask her out, because if I ask her out, I'm asking her out. So, how do I ask her out without asking her out?" [01x02 — Purple Giraffe].

5) Каламбур/гра слів — поєднання несумісних понять або навмисне поєднання в одному контексті двох значень одного й того ж слова. Наприклад: *"Lily, if I wanted a fridge full of groceries, I'd be in a relationship. But I don't want to be in a relationship. That's why I make it crystal-clear to every girl that this is not a place to leave a toothbrush. This is not a place to leave a contact lens case. This is a place to leave"* [02x05 — World's Greatest Couple].

6) Риторичне питання, вигук, звернення — посилення виразності мовлення: риторичне питання задається не з метою отримати на нього відповідь, а для емоційного впливу на читача; вигук і звернення підсилюють емоційне сприйняття. Наприклад: *"Why does he get to be the best man?! I'm your best friend!"* [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 37].

7) Лексичний повтор — повторення звуків/слів/фраз. Наприклад: *"– I have five dogs. – Crap. Crap-crap-crap"* [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 38].

Зазначимо, що крім виокремлених лексичних і стилістичних мовних засобів, можуть бути використані й інші додаткові (вже «змішані») прийоми й техніки як-от: 1) панчлайн (*punchline*) — слово/фраза, яка містить у собі несподіваний сенс, гру слів, алюзію або жарт, що викликає гумористичну реакцію слухача (наприклад: пауза → остання фраза, після якої люди починають сміятися) [The Primer of Humor Research 2008, с 26]; 2) комічний таймінг (*comic timing*) — використання ритму, темпу й пауз для посилення гумористичного ефекту [LD]; 3) слепстік (*slapstick*) — надання гумористичного ефекту шляхом навмисного перебільшення певних властивостей — має природу гіперболи і відтворює сатиричний ефект; наприклад, створення незграбних, комічних дій/характеристик персонажу [LD]. Отже, як висновок — мовні засоби й техніки

відтворення гумористичного ефекту характеризуються змішенням їх різноманітних елементів для посилення комічності.

1.2 Етноспецифічні особливості американського гумору

Деякі жарти — універсальні, а деякі мають національний характер, оскільки гумор є відображенням історії, звичаїв і традицій культури. Тому, метою цього підрозділу є дослідження та виявлення особливостей американського гумору.

Основна мета американського гумору — викликати сміх; що відтворюється шляхом перебільшення, високої емоційності, прямолінійності й вульгаризмів. Проте, є перелік тем, які вважаються забороненими як-от: расова та гендерна відмінність, релігія, соціальна роль. Отже, розглянемо далі гумор та предмети жартування в американській культурі.

1. Канада: вважається однією з найбільш дружніх і ввічливих країн у світі зі стабільною економікою й ефективною системою охорони здоров'я. Таким чином, позитивна канадська культура, а також холодний клімат перетворилися в «сусідський етностереотип» та стали приводом для жартів. Розглянемо нижче приклади.

- *“Canada? What are you gonna do, hire a regular dog sled or a stretch?”* — комічна відсилка до популярного в Канаді їздового спорту (*sleddogs sports*) [09x12 —The Rehearsal Dinner];
- *“Canada. Oh, does the organist play wearing mittens?” / “Canada? How are you gonna slip the ring on the bride’s finger if she’s wearing mittens?”* / *“Canada. What, are you gonna walk down the aisle wearing*

snowshoes?!” — комічна відсилка до холодного клімату Канади [09x12 —The Rehearsal Dinner].

2. Кредитний рейтинг: цей показник є важливим фінансовим ідентифікатором людини в США і завдяки його балу схвалюють іпотеку, кредити на освіту, техніку, оренду тощо. Розглянемо нижче приклади.

- *“I’m looking forward to the Apocalypse since it’s apparently the only way that I won’t have to pay back my student loans” / “Thank you, student loans, for helping me get through college. I don’t think I can ever repay you”* — саркастичні висловлювання підкреслюють актуальність кредитної системи США, особливо в контексті отримання освіти [Williamson 2019].

3. Юриспруденція: як і американська кредитна система, юридичні послуги адвоката також є предметом іронічно-сатиричного тону жартів. Згідно з правовою системою США громадянин не може подати скаргу або ініціювати процес без адвоката, ціни на послуги якого — високі. Наприклад [Mayhew, Jeff]:

- *“– When attorneys die, why do they bury them 600 feet underground? – Because deep down, they’re really nice guys”;*
- *“– What’s the difference between a lawyer and a vampire? – A vampire only sucks blood at night”.*

4. Американська мрія: американська «доктрина» часто стає предметом іронічного висміювання в контексті її недосяжності та нереальності. Наприклад:

- *“It’s called the American dream because you have to be asleep to believe it”* [George Carlin 2005];
- *“The only way to get Bart back is to kill the head vampire — Mr. Burns! – Kill my boss? Do I dare live out the American dream?”* [Conan O’Brien 1993].

5. Традиційний гумор: найпопулярнішими в цій категорії є 1) “*Knock-Knock. Who Is There?*”; 2) “*Why did the chicken cross the road?*”; 3) “*To Change a Light Bulb*”; 4) “... *Walks into a bar*”. Розглянемо нижче приклади.

- “*Knock-Knock. Who Is There?*” — жарт-каламбур на основі варіативної фонетичної гри: “– *Knock, knock!* – *Who’s there?* – *Lettuce.* – *Lettuce who?* – *Lettuce* *in! It’s cold out here!*” [Knock-knock jokes]. Тобто фонетична гра відбулася з лексемою “*lettuce*”, співзвучне з “*let us*”;
- “*Why did the chicken cross the road?*” — жарт-загадка, у якій гумористичний ефект досягається шляхом комічної й несподіваної відповіді — панчлайна; має декілька варіацій відповідей: “*to get the hell outta Kentucky!*” (комічна алюзія на KFC); “*to get to the other side*” (каламбур: *to get to the other side* — не тільки «перейти дорогу», а й “*the place people go to in their afterlife*” [UD]); “*to get to your house.* *Knock-Knock. – Who’s there? – THE CHICKEN*” (комбінація одразу двох жартів — *chicken* + *knock-knock*) [Widmar 2017];
- “*To Change a Light Bulb*” — серія жартів, у яких гумористичний ефект також досягається через використання панчлайна, що містить стереотипний гумор: “– *How many lawyers does it take to change a light bulb?* – *How many can you afford?*” [Light Bulb Jokes];
- “... *Walks into a bar*” — серія жартів, яка зазвичай використовується для початку розповіді гумористичної історії з подальшим використанням панчлайна: “*A sandwich walks into a bar. The bartender says, “Sorry, we don’t serve food here”*” (каламбур: “*serve*” не тільки – “*to provide food or drinks*”, а й “*to work for; to do your duty to*” [CD]) [Thrillist Editorial 2017]); у зв’язку з Covid-19 у соцмережах з’явилася

нова варіація — “*An Englishman, an Irishman and a Scotsman walk into a bar. Those were the days!*” [Reddit].

Отже, розглянувши основні тематики жартування, можна зробити висновок, що характерними рисами американського гумору є оптимізм, прямолінійність, панчлайн, слепстік, сарказм та іронія. Останній елемент — іронія — особливо простежується в популярних телесеріалах, як *The Simpsons*, *Friends*, *Seinfeld* та *Frasier* [Duffy 2004]. Таким чином, наступний підрозділ дипломної роботи спрямований на дослідження аудіовізуальних текстів — сіткомів та їхніх особливостей створення гумористичного ефекту.

1.3 Створення гумористичного ефекту в сітках

1.3.1 Сітком: визначення поняття та характеристика. Лінгвістичний контекст. Як термін — сітком — з’явився в 1951 році з показом комедійного телесеріалу “*I Love Lucy*” (CBS, 1951-57).

Сітком (від англ. *situation comedy* — ситуаційна комедія) — жанр комедійних радіо- і телепрограм; на сьогодні, здебільшого, транслюються у вигляді комедійного телевізійного серіалу. Характерними особливостями жанру є: 1) постійні основні персонажі й місце дії; 2) буденні комедійні обставини/ситуації; 3) закадровий сміх для створення ефекту «живої студії»; 4) багатосерійність; 5) часовий формат — 20-30 хвилин [Robert J. Thompson, Steve Allen 2019].

Таким чином, сітком є продуктом телебачення та кіно — серіалом. Передусім, серіал — це багатосерійний фільм, об’єднаний спільними персонажами та/або кількома сюжетними лініями [СУМ].

Згідно зі статтею 3 Закону України «Про кінематографію», фільм — це «аудіовізуальний твір (у тому числі телевізійні серіали та їх окремі серії), що складається з епізодів, поєднаних між собою творчим задумом і зображувальними засобами, та є результатом спільної діяльності його авторів, виконавців і виробників» [Про кінематографію].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права», аудіовізуальний твір — «твір, що фіксується на певному матеріальному носії (кіноплівці, магнітній плівці чи магнітному диску, компакт-диску тощо) у вигляді серії послідовних кадрів (зображень) чи аналогових або дискретних сигналів, які відображають (закодовують) рухомі зображення (як із звуковим супроводом, так і без нього), і сприйняття якого є можливим виключно за допомогою того чи іншого виду екрана (кіноекрана, телевізійного екрана тощо), на якому рухомі зображення візуально відображаються за допомогою певних технічних засобів. Видами аудіовізуального твору є кінофільми, телефільми, відеофільми, діафільми, слайдофільми тощо, які можуть бути ігровими, анімаційними (мультиплікаційними), неігровими чи іншими» [Про авторське право і суміжні права].

Концептосфера терміну «твір» є багатofункціональною: 1) позначення того, що зроблене, створене ким-небудь і реально існує в тій чи іншій формі; 2) продукт творчої діяльності людини; 3) наслідок (результат) літературної, наукової, музичної творчості людини [АТС]. З огляду на літературний контекст терміну — твір буває письмовий та усний [Про авторське право і суміжні права].

Отже, підбиваючи підсумки наведених термінів, можна стверджувати, що сітком є продуктом телебачення та кіно, в основі якого лежить текст, що містить у собі вербальні й невербальні компоненти. У контексті кінематографу та телебачення під «текстом» розуміється «сценарій» (“*screenplay*”) або «кінотекст».

Сценарій — це 1) «літературний твір, який служить основою для створення фільму, визначає його ідейно-художній зміст, образи, розгортання подій, жанр; кіносценарій; 2) сюжетна схема, план п'єси, опери, балету тощо» [АТС]. З огляду на англomовні визначення, *screenplay* — сценарій — складається зі *script* – 1) *the written form/text of a play, film, speech etc.* [OWD 2000, с. 587]; 2) *something written: TEXT; the written text of a stage play, screenplay, or broadcast* [MWD].

В дослідженні [Слишкін 2004, с. 25], кінопродукція розглядається як особливий тип тексту — кінотекст, за яким стоїть авторський літературний сценарій — твір художньої літератури зі специфічними ознаками, пов'язаними із втіленням словесного тексту в аудіовізуальному вигляді на екрані. Кінотекст, у свою чергу, складається з рухомих і статичних образів, усної та письмової мови, шумів і музики, які є взаємопов'язаними між собою. У кінотексті присутні дві семіотичні системи [Слишкін, с. 17-18]:

1) лінгвістична — письмова (титри (ініціальні, фінальні, внутрішньотекстові) і написи, які є частиною світу речей фільму — плакат, назва вулиці або міста, вхід і вихід, лист або записка тощо) й усна (мова акторів, закадровий текст, пісня тощо), які виражені за допомогою символічних знаків;

2) нелінгвістична — звукова (природні, технічні шуми, музика) і візуальна (образи й рухи персонажів, пейзаж, інтер'єр, реквізит, спецефекти).

Отже, сценарій — це основа кінематографічної продукції — текст, який складається з лінгвістичної й нелінгвістичної систем: тобто, містить повний опис технічних характеристик (ракурс, кадр, світло, план, візуальні і звукові ефекти тощо), сюжету, його сцен, епізодів та діалогів, що розкривають образи та інтенції персонажів.

Зважаючи на вищенаведений матеріал, логічно розглянути такі поняття як «текст» і «дискурс». Тому, текст можна визначити як «похідне мовотворчого процесу, що характеризується завершеністю, об'єктивоване у вигляді

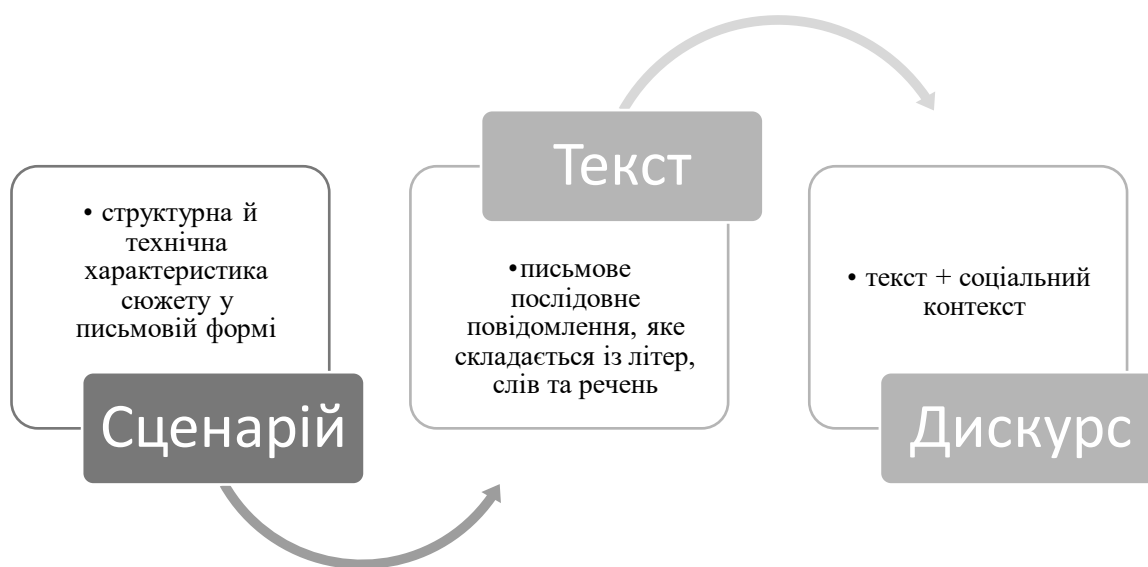
письмового документа, частини якого об'єднані різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку, що має певну цілеспрямованість і прагматичну установку» [Гальперін 2007, с. 18].

У сучасній лінгвістиці досить часто терміни текст і дискурс ототожнюються та вживаються як синоніми. Проте, однозначного термінологічного позначення немає: під ним розуміється і зв'язний текст, і усно-розмовна форма тексту, і діалог або група висловлювань, пов'язаних між собою за змістом [Попова 2014, с. 641-643].

Однак, текст і дискурс — поняття суміжні, оскільки «дискурс — це єдність тексту й комунікативної ситуації» [Карасик 2018], яка завжди є особистісною та залежить від соціокультурного простору. Таким чином, дискурс — термін більш широкий — це мовне спілкування, вкладене в певний соціальний контекст, тобто текст + контекст цього тексту. Також — як висновок — зв'язок сценарію, тексту й дискурсу проілюстровано нижче (див. Рис. 1.1).

Рисунок 1.1

Зв'язок сценарію, тексту і дискурсу

Розглянемо далі визначення тексту і контексту у дискурсі. З лінгвістичної точки зору, контекст — це 1) лінгвістичне оточення мовної одиниці; 2) ситуація спілкування, яка визначає вибір слів і моделей побудови в усному мовленні [СЛТ 2004, с. 200].

Таким чином, контекст — це конкретне середовище (простір і час), яке допомагає зрозуміти зміст та сенс слів, висловлювань або певної поведінки. З погляду сценарного тексту або кінотексту, то саме він є джерелом відповідного контексту, через опис якого сценарист визначає головну мету певних сцен, дій та реплік персонажів.

Г. В. Колшанський виділяє наступні типи контекстів: 1) екстралінгвістичний (ситуативний) — оточення, ситуація, час і місце, до якого належить вислів [Колшанський 1980, с. 32-33]; 2) лінгвістичний — сукупність слів, граматичних форм і конструкцій, які описують та пояснюють ситуацію комунікації [Колшанський 1980, с. 39-40]; 3) паралінгвістичний — міміка, сміх,

шепіт, жести, рухи, які передають емоційну характеристику або реакцію на повідомлення [Колшанський 1980, с. 73-76].

Кіносценарій містить у собі комплекс трьох типів контекстів — екстралінгвістичного, лінгвістичного й паралінгвістичного, — оскільки його сутність розповідається в рухомих зображеннях із використанням діалогів і описів, вміщені в контекст драматургічної структури. Кіносценарій — це мистецтво візуальної розповіді [Field 2005, с. 2-3], яке дає можливість коректно зрозуміти головну ідею й сенс слів та висловлювань у певній сцені залежно від контексту.

1.3.2 Сітком як полікодовий дискурс. Спочатку текст кіносценарію розглядали як різновид креолізованого тексту [Ворошилова 2007, с. 107-108], однак його поняття не повністю розкриває особливості аудіовізуальних творів. Таким чином, з'явилося нове поняття — полікодовий текст — текст, у якому повідомлення закодовано семіотично: вербальними й невербальними компонентами, об'єднання яких представляє певну структуру, що характеризується проявом взаємозалежності складових як у змістовному, так і у формальному аспектах [Нікітіна 2018, с. 357-359].

Отже, яскравим прикладом полікодового тексту — є кінотекст, тобто кіносценарій, у якому присутні дві семіотичні системи: лінгвістична (символічні знаки) і нелінгвістична (іконічні та індексальні знаки). Розглянемо наведені семіотичні системи на прикладі сценаріїв пілотних епізодів “*The Big Bang Theory*” [Lorre Chuck; Prady Bill 2006] і “*How I Met Your Mother*” [Carter Bays; Craig Thomas 2005].

1. Лінгвістична система.

Ініціальні та фінальні титри позначаються, як FADE IN/FADE OUT, що зазвичай відзначають та описують початок і кінець епізоду/серії. Проте, є необов'язковим та застосовується не завжди. Так у сценарії “How I Met Your Mother” цей елемент відсутній, а у “The Big Bang Theory” — присутній (див. дод. Б, рис. Б-1, Б-2).

Внутрішньотекстові титри — *Sluglines* або *Scene Headings* — служать для позначення хронотопу: місце або зміна місця/часу дії. Розпізнаються за допомогою позначень INT. [Інтер'єр] або EXT. [Екстер'єр] на початку, щоби визначити де відбувається сцена всередині або зовні (та саме де — конкретне місце), а MORNING, DAY, AFTERNOON, EVENING NIGHT — надає інформацію щодо часу (див. дод. Б, рис. Б-3, Б-4). Іноді для позначення переходу до іншої сцени письменники позначають його як RESET TO, CUT TO або FLASH TO; але це є не обов'язковим, оскільки наступний заголовок ілюструє те, що сцена – нова (див. дод. Б, рис. Б-5, Б-6, Б-7).

Усна частина — мова персонажів – ілюструється у формі діалогу та ремарок до них (наприклад, ремарки щодо емоційності висловлювання, рухів або жестів — тобто візуальна складова): “*snapping into action*”, “*in a female voice*”, “*sweetly, close to him*”, “*shyly*” (див. дод. Б, рис. Б-8, Б-9, Б-10). Закадровий текст — *Voice Over* (позначається як V.O.) — момент, коли глядачі чують голос персонажа, але на екрані його не бачать, тобто він знаходить поза кадром (див. дод. Б, рис. Б-11).

2. Нелінгвістична система.

Музика зазвичай позначається великими літерами, як заголовок: “MUSIC” “MUSIC CUE”, “MUSIC OFF” або “*they hear music... from a boombox*” (див. дод. Б, рис. Б-12, Б-13); спецефекти/монтаж також дескриптивні: “*We stylishly whippan to a booth where, magically, a younger barney sits next to a younger ted, who has a goatee*” (див. дод. Б, рис. Б-14).

Зазвичай, звукові і візуальні знаки поєднуються: 1) “*A warm looking couch in a family room, in some suburban home*” — візуальна складова (інтер’єр); 2) “*A fire crackles in the fireplace*” — звукова складова (природний шум); 3) “*Two teenagers — a 14-year old son and a 16-year old daughter — sit on the couch. They look at the camera, and listen to the narrator*” — візуальна складова (образи й рухи персонажів) (див. дод. Б, рис. Б-15).

Доцільно також звернутися до характерних рис та особливостей кіносценарію в контексті його полікодового характеру. Нікітіна Є. А. [Нікітіна 2018] та Слишкін Г. Г. [Слишкін 2004, с. 29-32] у своїх працях із цього приводу звертаються до Кухаренко В. А., яка пропонує виділяти десять основних категорій художнього кінотексту: 1) дискретність (розподіл кінотексту на епізоди, серії); 2) зв’язність (пов’язаність епізодів/сцен однією сюжетною лінією); 3) проспекція й ретроспекція (розвиток подій від минулого до майбутнього й навпаки); 4) антропоцентричність (в центрі оповідання завжди стоїть конкретна людина); 5) локальна й темпоральна віднесеність («прив’язка» дії до певного місця й часу); 6) інформативність (наявність інформаційного потоку); 7) системність (ніяка сцена/дія не випадкова і функціонує для виконання загальної єдиної мети/ідеї фільму); 8) цілісність (автор сам вирішує, на якому етапі роботи закінчити твір); 9) модальність (відображення світу, побаченого очима групи людей, авторська суб’єктивність виражається в режисерських, операторських, звукооператорських рішеннях, акторській грі тощо); 10) прагматична спрямованість (спонукання глядача до відповідної реакції, яка передбачає імпліцитну дію — зміни в почуттях, думках, поглядах глядача, які не обов’язково знаходять вербальне вираження).

Отже, сценарій є основою кінематографічної продукції, фундаментом якого є динамічний процес — дія — для передачі авторського повідомлення глядачам, оформленого у вигляді аудіовізуального тексту. А він, насамперед, складається

зі взаємозв'язаних текстів, утворених за допомогою невербальних і вербальних кодів, що повністю відповідає принципам сучасного дискурсивного аналізу й пояснює продуктивність дослідження аудіовізуальних творів як дискурсу.

1.3.3 Мовні засоби й техніки створення гумористичного ефекту. Сітком є одним із найпопулярніших жанрів як для глядацької аудиторії, так і для дослідників. Проте конкретної класифікації або категоризації мовних засобів відтворення гумористичного ефекту досі й не продемонстровано. Тому, цей підрозділ наукового дослідження спрямований на аналіз останньої публікації [Juckel 2016, с. 583-603] щодо виявлення засобів і технік, які створюють комічний ефект в сітках.

Методологічною базою дослідження послужили праці Бергера А. А. та Буйцен М. і Валкебург П. М., а саме: 1) *Laughing matter: Anatomy of the joke*; 2) *Humor — An introduction*; 3) *An anatomy of humor*; 4) *What's so funny about that?*; 5) *Developing a typology of humor in audiovisual media* [Juckel 2016, с.584-585].

Унікальність типології Бергера А. А. та Буйцен М. і Валкебург П. М. полягає в зосередженні саме на гумористичних техніках та їх інтеграцій, незалежно від походження теорії. Саме їх об'єднання та зв'язок породжує гумористичний ефект. Отже, класифікаційна схема Бергера А. А. складається з таких категорій як: 1) *language* — мова (вербальний/словесний гумор); 2) *logic* — логіка (концептуальний гумор); 3) *identity* — ідентичність (екзистенційний гумор); 4) *action* — діяльність (невербальний гумор). У процесі дослідження аудіовізуальних матеріалів Буйцен М. і Валкебург П. М. адаптували типологію Бергера А. А. за такими параметрами: 1) *slapstick* — слепстік (невербальний “*pie-in-the-face*” гумор); 2) *surprise* — несподіваність (раптова зміна концепції або образу); 3) *irony* — іронія; 4) *clownish behaviour* — клоунада (комічність сцени в контексті перебільшення певних властивостей); 5) *misunderstanding* —

непорозуміння; 6) *parody* — пародія; 7) *satire* — сатира; 8) *miscellaneous* — інше («мікс» різних технік). У результаті розробки сучасної типології авторами були виокремлені 4 категорії і 22 техніки (див. дод. А, Т. 1.2).

Матеріалом дослідження послужили популярні сітки 2007-2009 років: 1) *Family Guy*; 2) *The Big Bang Theory*; 3) *The Office*; 4) *Modern Family*. Результати продемонстрували наступні статистичні дані щодо найбільш вживаних гумористичних категорій і технік:

1) *Family Guy* — гумористичний ефект був досягнутий шляхом висміювання моральних та соціальних норм (логіка + ідентичність + діяльність). Найбільш вживані гумористичні техніки: *parody*, *absurdity*, *repulsive behavior*.

2) *The Big Bang Theory* — гумористичний ефект був досягнутий шляхом використання дотепних висловлювань/діалогів (мова), зокрема й комічної поведінки персонажів, їх характерів (ідентичність). Найбільш вживані гумористичні техніки: *ridicule*, *repartee*, *wit*, *rigidity*.

3) *The Office* — гумористичний ефект був досягнутий шляхом створення іронічних та саркастичних ситуацій на робочому місці (мова + логіка + ідентичність). Найбільш вживані гумористичні техніки: *allusion*, *outwitting*, *deceitful behaviour*.

4) *Modern Family* — гумористичний ефект був досягнутий шляхом створення комічних сюжетних ліній та персонажів (мова + ідентичність). Найбільш вживані гумористичні техніки: *ridicule*, *irony*, *pun*, *deceitful behaviour*.

Отже, підсумовуючи, робимо висновок, що гумористичний ефект був досягнутий шляхом поєднання різних категорій мовних засобів, а найпоширенішими техніками виявилися: *allusion* (категорія «мова»), *surprise* (категорія «логіка»), *parody* (категорія «ідентичність»). Наступний розділ дослідження має спрямованість практичного характеру, в якому будуть розглянуті англомовні висловлювання персонажів “How I Met Your Mother”, а

також буде проведено аналіз лексичних і стилістичних засобів відтворення гумористичного ефекту в сіткомі.

Висновки до Розділу 1

Підсумовуючи вищевикладений матеріал, у короткій формі наведемо ключові моменти першого розділу дослідження.

1. Категорія «комічне» відображає конфлікт та/або невідповідність між змістом явища і його формою, створюючи гумористичний ефект. Розрізняють наступні теорії гумору: 1) традиційні — теорія полегшення, теорія зверхності, теорія невідповідності; 2) лінгвістичні — семантична теорія, загальна теорія словесного гумору, теорія лінійної моделі жартів. Традиційні та лінгвістичні теорії гумору визначають його дуальний та полісемний характер (багатозначність; поєднання протилежних значень; невідповідність між поняттям і реальним об'єктом, очікуванням і результатом), виявлення якого супроводжується сміхом.

2. До основних видів комічного відносять: 1) гумор; 2) іронію; 3) сатиру; 4) сарказм. Гумор як різновид комічного має позитивний характер ставлення до чого/кого-небудь, у той час як мета іронії, сатири й сарказму — насмішка, висміювання і глузування.

3. Серед мовних засобів відтворення гумористичного ефекту розрізняють: 1) лексичні — неологізм, okazionalizm, метафора, порівняння, іронія, сарказм, гіпербола, літота; 2) стилістичні — алюзія, антитеза, перифраз, оксюморон, каламбур/гра слів, риторичне питання/вигук/звернення, лексичний повтор. Серед мовних технік виокремлюють наступні: панчлайн, комічний таймінг, слепстік.

4. Етноспецифічними особливостями американського гумору є наступні тематики жартування: 1) Канада; 2) кредитний рейтинг; 3) юриспруденція; 4) американська мрія; 5) традиційний гумор (“*Knock-Knock. Who Is There?*”; “*Why did the chicken cross the road?*”; “*To Change a Light Bulb*”; “*... Walks into a bar*”).

5. Сітком є жанром комедійних радіо- і телепрограм, особливостями якого є: 1) постійні основні персонажі і місце дії; 2) буденні комедійні обставини/ситуації; 3) закадровий сміх для створення ефекту «живої студії»; 4) багатосерійність; 5) часовий формат — 20-30 хвилин. З лінгвістичної перспективи, сітком є аудіовізуальним твором полікодового характеру. Тобто, сітком — це текст, що містить у собі вербальні й невербальні компоненти. Серед найпоширеніших мовних засобів і технік створення гумористичного ефекту в сітках *Family Guy*, *The Big Bang Theory*, *The Office*, *Modern Family* були виокремлені наступні: *allusion* (категорія «мова»), *surprise* (категорія «логіка»), *parody* (категорія «ідентичність»). Отже, наступний розділ дипломної роботи спрямований на аналіз висловлювань персонажів сіткому “How I Met Your Mother”, що дасть змогу зробити власний висновок щодо найпоширеніших засобів відтворення гумористичного ефекту.

РОЗДІЛ 2

МОВНІ ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ГУМОРИСТИЧНОГО ЕФЕКТУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ НА ОСНОВІ СІТКОМУ “HOW I MET YOUR MOTHER”

Цей розділ наукової роботи має напрямок емпіричного дослідження, яке спрямоване на визначення лексичних і стилістичних засобів відтворення гумористичного ефекту в сіткомі “How I Met Your Mother”. Зокрема й визначення його семіотичної системи — приналежність тексту до лінгвістичної та/або нелінгвістичної системи. Нажаль, «повна колекція» епізодних сценаріїв — відсутня, тому деякі приклади містять аналіз тільки мовних засобів без сценарних ремарок.

2.1 Лексичні засоби відтворення гумористичного ефекту

До лексичних засобів відтворення гумористичного ефекту відносяться: неологізм/оказіоналізм, метафора, порівняння, іронія, сарказм, гіпербола, літота. Цей підрозділ емпіричного дослідження спрямований на аналіз гумористичних висловлювань персонажів сіткому для виявлення найбільш популярних лексичних засобів. Розглянемо наступні приклади.

1) “– *So, you don’t think there’s any “friend” from Canada? – Oh, I’m sure there is. Just like I have a “friend” who wet his bed till he was ten. Use your brain, Ted*” [02x09 — Slap Bet].

1) «– Так що ви не думаєте, що є який-небудь «друг» з Канади? – О, я впевнений, що є. Так як у мене є «друг», який намочив своє ліжко, коли йому було десять. Думай мозком, Тед».

Діалог є стандартним прикладом іронічного висловлювання, в якому лексема “*friend*” вживається в протилежному завуальованому значенні з метою глузування — “*Use your brain, Ted*”. Оригінального сценарію не має, але припускаємо, що висловлювання є іронією без конкретних ремарок, яка відбулася шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (поведінка, інтонація).

2) “– *Input the password. – Oh, input the password! — It’s okay. They assigned it to me when I took the test. It’s gotta be around here somewhere. Here. Here-here-here. Jelly beans, fluffernutter, Gummi Bears, ginger snaps... This is a grocery list. – For who? A witch building a house in the forest?*” [03x08 — Spoiler Alert].

2) «– Введіть пароль. – Ну так введи! – Да ну зараз. Вони ж скидали мені пароль, коли я проходив тест. Він десь тут. Ось-ось-ось. Желейні боби, флафернатар, ведмедики Гаммі, імбирне печиво... Оу, так це ж мій продуктовий список. – Для кого? Для відьми, яка будує будинок у лісі?»

Цей приклад ілюструє використання сарказму, гумористичний ефект якого досягається шляхом злісно-глузливого зауваження щодо списку продуктів — “*For who? A witch building a house in the forest?*”. Оригінального сценарію не знайдено. Проте, припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (поведінка, інтонація).

3) “*This is like the shopping a ten-year-old does when his parents leave him alone for the weekend. – What parent leaves a ten-year-old alone for the weekend? – And your mom was perfect*” [03x08 — Spoiler Alert].

3) «Схоже на шопінг 10-річного хлопця, якого батьки залишили одного на вихідні. – Які батьки залишають дитину вдома одну? – А твоя мама була ідеальною».

Останнє висловлювання — “*And your mom was perfect*” — є прикладом не тільки іронії, а також є прикладом гумористичної техніки панчлайна. Оскільки риторичне питання, “*What parent leaves a ten-year-old alone for the weekend*”, зазвичай використовується не для отримання відповіді, а для підсилення емоційного сприйняття. Тому, використання іронічного панчлайна, як реакція на риторичне питання, створює гумористичний ефект. Оригінального сценарію також не знайдено. Тому, припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (поведінка, інтонація).

4) “– *So?! Did you kiss her? – No. The moment wasn’t right. Look, this woman could actually be my future wife. I want our first kiss to be amazing. – Aw, Ted, that is so sweet. So, you chickened out like a little bitch*” [Carter Bays; Craig Thomas 2006, с. 29-30].

4) «– Ну так що?! Ти поцілував її? – Ні. Не той момент. Я не жартую, ця жінка дійсно може бути моєю майбутньою дружиною. Я хочу, щоб наш перший поцілунок був незабутнім. – Як це мило, Тед. Тобто ти злякався, як маленьке щеня».

Гумористичний ефект був відтворений шляхом використання несподіваної відповіді — панчлайна — “*So, you chickened out like a little bitch*”. Висловлювання “*you chickened out like a little bitch*” є прикладом порівняння. У сценарії комічність відтворюється шляхом додавання ремарки до висловлювання: “*Aw, Ted, that’s so sweet. (BEAT)*”, де BEAT відповідає за використання гумористичної

техніки комічного таймінгу. Отже, засобами відтворення комічності є поєднання лінгвістичної (мова), нелінгвістичної системи (інтонація, комічний таймінг) та лексичного засобу — порівняння.

5) “– *Should I be worried? – Oh, just play it cool. Don’t Ted out about it. – Did you just use my name as a verb? – Oh, yeah. We do that behind your back. ‘Ted out’, to overthink*” [01x07 — Matchmaker].

5) «– Чи варто мені хвилюватися? – Та просто не привертай уваги. Не «тедикуй» про це. – Ти тільки що використовував моє ім’я в якості дієслова? – О, так. Ми постійно так говоримо. «Тедикати» — багато думати».

Гумористичний ефект цього прикладу складається на основі створення фразеологічного okazionalizmu — “*Ted out*”, тобто “*to overthink*” або “*make a mountain out of a molehill*”. Оригінального сценарію для аналізу лінгвістичних і нелінгвістичних факторів не знайдено. Тому, припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної системи (мова), можливо також й нелінгвістичної.

6) “– *I’m marrying Marshall today. So, it doesn’t even matter that I’m gonna walk down the aisle without a veil in a room that has no flowers to the music of half a harp played by a woman who’s crowning, as my high school boyfriend reads Guns N’ Roses lyrics. But that’s okay, because there’s no photographer there to take any pictures of it anyway*” [02x21 — Something Borrowed].

6) «– Сьогодні я виходжу заміж за Маршалла. Яка різниця, що я піду до віттаря без вуалі в кімнаті без квітів під музику, яку грає жінка, що народжує, а мій шкільний хлопець читає вірші Guns N’ Roses. Але це нормально, тому що там все одно не буде фотографа, хто зняв би все це».

Гумористичний ефект було утворено шляхом іронічно-саркастичного тону висловлювання: *“it doesn't even matter that I'm gonna walk down the aisle without a veil... but that's okay, because there's no photographer there to take any pictures of it anyway”*. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

7) *“I'll be casual, I'm gonna be a mushroom cloud of casual!”* [01x02 — Purple Giraffe].

7) «Легкі, несерйозні стосунки? Добре. Да я просто буду царем несерйозності!»

У цьому контексті висловлювання *“mushroom cloud of casual”* створює гумористичний ефект та поєднує ознаки метафори та гіперболи, оскільки персонаж порівнює «рівень несерйозності» з великою хмарою, яка у свою чергу має на увазі щось велике, гігантське та непереможне. Таким чином *“mushroom cloud of casual”* — високий рівень несерйозності та легкості у контексті стосунків; відносини без зобов'язань. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація + поведінка).

8) *“— So, you don't think there's any “friend” from Canada? — Oh, I'm sure there is. Just like I have a “friend” who wet his bed till he was ten. Use your brain, Ted”* [02x09 — Slap Bet].

8) «— Так що ви не думаєте, що є який-небудь «друг» з Канади? — О, я впевнений, що є. Так як у мене є «друг», який намочив своє ліжко, коли йому було десять. Думай мозком, Тед».

Ефект комічності створює *“Oh, I'm sure there is. Just like I have a “friend” who wet his bed till he was ten”*, оскільки речення вжиті в протилежному значенні з метою глузування. Звідси, вони є прикладом іронії. Також, оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був

здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

9) “– *Just be yourself. Say something nice. – Which one? I can’t do both*” [09x04 — The Broken Code].

9) «– Просто будь собою. Скажи щось приємне. – Що саме? Я можу тільки щось одне.

Відповідь на пораду — “*Which one? I can’t do both*” — яскраво ілюструє приклад використання злісно-глузливого зауваження, тобто сарказму. Знову, оригінального сценарію не знайдено. Проте, припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

10) “*Hey, ain’t nothing but a chicken wing tamacita*” [01x02 — Purple Giraffe].

10) «Ой да розслабся!».

“*Ain’t no thing but a chicken wing tamacita*” створює гумористичний ефект сцени. Висловлювання применшує ознаки або властивості ситуації. Звідси, відноситься до лексичного засобу — літота, оскільки є виразом, що “*used to describe an event, object or person which is of little importance*” [UD]. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (поведінка).

11) “– *You know what we should do? We should come up with a whole new last name. – Oh, that’s easy. Lily and Marshall Skywalker. – Lily and Marshall Hasselhoff. – I got it. You ready? – Yeah. – Lily and Marshall Awesome. Have you met the Awesomes? Marshall, Lily, their son, Totally and their daughter, Freakin’?” [02x22 — Something Blue].*

11) «– Ти знаєш, що ми повинні зробити? Ми повинні придумати абсолютно нове прізвище. – О, це легко. Лілі і Маршалл Скайвокер. – Лілі і Маршалл Хассельхофф. – Я придумав. Готова?- Давай. – Лілі і Маршалл Дивовижні. Ви знайомі з Дивовижними? Маршалл, Лілі, їх син – Повністю і їх дочка – Божевільні?»

Діалог є прикладом репрезентації лексичного засобу сарказм та гумористичної техніки панчлайн, які відображаються у таких лексемах як “*Totally*” та “*Freakin’*”. Оригінального сценарію цього епізоду не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова/панчлайн) і нелінгвістичної систем (інтонація).

12) “– *A pencil went up Barney’s nose, and you call it a miracle. – Well, do you have a better explanation for it? – A drunk jackass with a box of pencils?*” [03x20 — Miracles].

12) «– Олівець потрапив Барні в ніс, і ти називаєш це дивом. – Ну, у тебе є краще пояснення? – П’яний дурень із коробкою олівців?».

Цей приклад містить поєднання лексичного і стилістичного засобів створення гумористичного ефекту, а саме сарказму і риторичного питання — “*A drunk jackass with a box of pencils?*”. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова/панчлайн) і нелінгвістичної систем (інтонація/комічний таймінг).

13) “– *Then we bumped into you, and you just looked so... sad. – Sad? No. I-I think what you’re calling sad was actually a jovial nonchalance. – Ted, you looked awful, okay? Like a little dachshund puppy with a bad back that’s got to pull itself around on a cart” [04x23 — *As Fast As She Can*].*

“*Like a little dachshund puppy with a bad back that’s got to pull itself around on a cart*” є комічним порівнянням щодо «рівня засмученості» з елементами гіперболи. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

14) “– *Just be yourself. Say something nice. – Which one? I can’t do both” [09x04 — *The Broken Code*].*

Відповідь — “*Which one? I can’t do both*” — відтворює стандартний приклад вживання виразу в контексті злісно-глузливого зауваження, а й звідси є сарказмом. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

15) “*Listen to this: “Diabetes. Symptoms include: Nausea. Check. “Dry mouth.” Got it. “Increased urination.” Like a firehose” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 23].*

13) «– Потім ми врізалися в тебе і ти був... таким сумним. – Сумним? Та ні. Я-я думаю, те що ти називаєш сумом, насправді було бадьорою байдужістю. – Тед, ти виглядав жахливо, розумієш? Як цуценятко такси з пошкодженою спиною, яке пересувається на візку».

14) «– Просто будь собою. Скажи щось приємне. – Що саме? Я можу лише щось одне».

15) «– Послухай: «Діабет. Симптоми: нудота, сухість у роті». Зрозумів. «Часте сечовипускання». Як з пожежного шлангу».

В цьому прикладі висловлювання “*Like a firehouse*” створює гумористичний ефект. Звідси, відноситься не тільки до лексичного засобу порівняння, а й також до гіперболи. Оскільки порівняння містить й навмисне перебільшення властивостей із метою посилення виразності. У сценарії цей момент не зазначений певними ремарками щодо створення комічності, тому гумористичний ефект висловлювання був здійснений тільки шляхом лінгвістичної системи (мова).

16) “*It’s fine, oh, you were a little shaky on your landing. I’d give you a 9.2” [01x03 — Sweet Taste of Liberty].*

16) «– Та нормально. Тебе трохи трясло під час посадки. 9.2 за шкалою Ріхтера».

В цій сцені головними засобами створення гумористичного ефекту є гіпербола з елементами іронії та порівняння. “*Little shaky*” є іронічним висловлюванням, яке насправді натякало на високий рівень «нервозності та трясучки від страху». В той час, як фраза “*I’d give you a 9.2*” гумористично натякає на шкалу Ріхтера для оцінки сили землетрусу та є прикладом гіперболи з елементами порівняння для посилення виразності. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

17) “– *You know, I came here once with my friend Barney and he said something about that blue French horn, and as a result, I couldn’t enjoy my meal. – What did he say? – He said it’s probably what a Smurf penis would look like” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 22].*

17) «– Одного разу я вже був тут зі своїм другом Барні, і він сказав щось про ту синю валторну, і в результаті я не міг насолоджуватися їжею. – І що він сказав? – Він сказав, що той інструмент напевно виглядає, як смурфський пеніс».

Останнє речення — *“He said it’s probably what a Smurf penis would look like”* — відтворює гумористичний ефект сцени та є прикладом поєднання порівняння і сарказму. У сценарії крім лінгвістичної системи, також задіяна й нелінгвістична, що відтворена такою ремаркою: *“FREEZE FRAME ON TED”*. Отже, комічний ефект був створений шляхом саркастичного порівняння, а також шляхом лінгвістичної й нелінгвістичної систем.

18) *“Hey, ain’t nothing but a chicken wing mamacita”* [01x02 — Purple Giraffe].

18) «Так мені якось все одно, матуся».

В цьому прикладі висловлювання *“Hey, ain’t nothing but a chicken wing mamacita”* відтворює лексичний засіб літота у поєднанні з сарказмом та використовується для *“to describe an event, object or person which is of little importance... or: can be used in place of a reassuring ‘don’t worry about it’ statement but often used as a sarcastic retort suggesting that which is being described is really not as important as the person saying it believes”* [UD]. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

19) *“– I don’t even know what a Lebanese girl looks like. – Trust me. They’re Leba-licious”* [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 5].

19) «– Я навіть не знаю, як виглядає ліванська дівчина. – Просто повір мені. Вони красуні».

Гумористичний ефект цього прикладу відтворює лексема *“Leba-licious”*, яке є okazionalizmom, створене шляхом деривації та приєднання суфіксу *“-licious”*. У сценарії сцена не має ніяких ремарок щодо комічності, тому гумористичний ефект створено шляхом тільки лінгвістичної системи.

20) “No. Uh-uh. I’m standing here, cooking your romantic dinner for me, no, you’re opening that bottle yourself” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 12].

20) «Ні-ні-ні. Я тут стою і готую твою романтичну вечерю для мене. Відкривай цю пляшку сам.

По-перше, гумористичність сцени відтворена шляхом сарказму. По-друге, саме нелінгвістична система створює комічний ефект, який у сценарії продемонстрований наступною ремаркою: “A BEAT. HE GIVES HER THE PUPPY DOG EYES”, де BEAT має на увазі — комічний таймінг. Таким чином, гумор відтворений шляхом сарказму, а й також поєднанням лінгвістичної і нелінгвістичної систем.

21) “– Ted, I like being single. When I need stable companionship, I’ve got five dogs. I don’t need a boyfriend. – God, why do those words make me wanna be your boyfriend so badly? – The universe hates you?” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 47”].

21) «– Тед, мені подобається бути самотньою. У мене є п’ять собак для стабільних товариських стосунків. Я не хочу ні з ким зустрічатися. – Боже, чому ці слова змушують мене ще більше бути твоїм хлопцем? – Всесвіт ненавидить тебе?»

Останнє висловлювання — “*The universe hates you?*” — ілюструє приклад саркастичного висловлювання, що створює гумористичний ефект. Також, крім лінгвістичної системи, в сценарії присутній й нелінгвістичний елемент, що відтворюється у поведінці персонажа і позначений такою ремаркою: SHRUGS. Таким чином, гумор відтворений шляхом сарказму, а й також поєднанням лінгвістичної і нелінгвістичної систем.

22) “– *Okay, we gotta start going somewhere else. At this bar, I’m always gonna be the guy who got left at the altar. I miss my old image. – The dorky know-it-all?” [Carter Bays; Craig Thomas 2008, с. 4].*

22) «– Гаразд, нам треба почати ходити кудись в інше місце. У цьому барі я завжди буду тим, кого залишили біля вітваря. Сумую за своїм старим образом. – За дурним всезнайко?»

“*The dorky know-it-all?*” ілюструє приклад використання лексичного засобу сарказму та стилістичного засобу риторичного питання. У сценарії, ремарок щодо відтворення комічності шляхом нелінгвістичної системи не знайдено, тому гумористичний ефект продемонстрований тільки шляхом лінгвістичної системи (мови).

23) “– *Oh, I forgot. She thinks fighting’s sexy. – Well it is sexy! I come from a culture of hockey players. If a guy can throw down, it’s somewhat way hot. And scars, hello! If a guy has got a scar, he’s got a Robin. And if he’s missing teeth? I’m missing my pants*” [Carter Bays; Craig Thomas 2008, с. 12].

23) «– О, я забув. Вона вважає, що драка це сексуально. – Ну так це сексуально! Я виросла в культурі хокеїстів. Якщо хлопець вміє боротися, то це збуджує. І шрами, ооо! Якщо у хлопця шрам, Робін вся його. А якщо він беззубий... Де мої штани?»

Цей приклад ярко демонструє навмисне перебільшення властивостей із метою посилення виразності, тобто такий лексичний засіб, як гіпербола: “*If a guy has got a scar, He’s got Robin... If he’s missing teeth... I’m missing my pants*”. У сценарії гумористичний ефект відтворений лише шляхом лінгвістичної системи.

24) “*Yes, it’s too hard! And yes, I’m crying — you just punched me in the nose! — That’s gonna swell up really nice. You’re gonna look like Owen Wilson*” [Carter Bays; Craig Thomas 2008, с. 19].

Висловлювання “*You’re gonna look like Owen Wilson*” демонструє приклад використання порівняння з легким саркастичним відтінком. У сценарії, ремарок щодо відтворення комічності шляхом нелінгвістичної системи не знайдено, тому гумористичний ефект продемонстрований тільки шляхом лінгвістичної системи (мови).

25) “– *Because that’s what grownups do. They pay for their drinks, and they don’t get in fights. You know what I was doing, while you guys were out there being immature? Do you know what I was doing? — Your nails? — No. I’ll tell you what I was doing...– The relationship quiz in this month’s Cosmo?*” [Carter Bays; Craig Thomas 2008, с. 23].

В цьому прикладі такі відповіді, як “*Your nails?*” та “*The relationship quiz in this month’s Cosmo*” демонструють використання сарказму. У сценарії гумористичний ефект відтворений не тільки шляхом лінгвістичної системи, а й також й шляхом нелінгвістичної системи, яка проілюстрована такою наступною ремаркою — THEY ALL CRACK UP, тобто «всі вмирають від сміху».

24) «– Так, занадто сильно! І так, я плачу — ти щойно вдарив мені в ніс! – Він потім гарно опухне. Будеш схожий на Оуена Вільсона».

25) «– Тому що так роблять дорослі. Вони платять за напої, і вони не беруть участі в бійках. Ви знаєте, що я робив, поки ви, хлопці, були незрілими? Знаєте, що я? – Манікюр? – Ні. Зараз розповім, що я робив ... – Тест на відносини в новому Cosmo?».

26) “– *No longer am I the pathetic guy who got left at the altar. Now I’m a fighter. I’m trouble. I’m like Hemingway*” [Carter Bays; Craig Thomas 2008, с. 24].

26) «– Я вже не той жалюгідний хлопець, якого кинули біля вівтаря. Я боєць. Я лихо. Я як Хемінгуей».

В цьому прикладі висловлювання “*I’m like Hemingway*” є зіставленням одного явища/характеру з іншим для того, щоби його глибше розкрити та змалювати. Звідси, є прикладом порівняння. У сценарії гумористичний ефект відображений лінгвістичною системою (мовою), а також й нелінгвістичною, що демонструється такою ремаркою — GRINNING.

27) “*I hate those guys! Acting like they’re the manliest guys in the universe, like they’re... Crocodile Dundee and David Hasselhoff*” [Carter Bays; Craig Thomas 2008, с. 25].

27) «– Ці хлопці дратують мене! Начебто вони наймужніші хлопці у всесвіті, як... Крокодил Данді та Девід Хассельхоф.

“*Like they’re... Crocodile Dundee and David Hasselhoff*” також є прикладом порівняння, яке допомагає глибше розкрити поведінку персонажів. У сценарії гумористичний ефект відображений лінгвістичною системою (мовою). Зокрема й нелінгвістичною — “MARSHALL LIES IN BED STARING UP AT THE CEILING. HE’S FUMING” — де “HE’S FUMING” є ключовим елементом створення комічного ефекту.

28) “– *I’m pretty sure I could grow a fairly thick and awesome mustache if I tried. – Oh, honey. Even I can grow a better mustache than you. – Uh, TMI, Lily. – Don’t act like we don’t go get our ‘staches waxed every other Tuesday” [Wierzbicki, с. 2].*

28) «– Я впевнений, якби я спробував, то міг би відростити досить густі та чудові вуса. – О, милий. Навіть я можу виростити вуса кращі за тебе. – Ем, Лілі, помовчи. – А ніби ми не вириваємо «вуса» кожну неділю».

В цьому прикладі продемонстровано використання таких засобів, як сарказм та іронія. Звідси, “*Oh, honey. Even I can grow a better mustache than you*” є прикладом сарказму, а “*Don’t act like we don’t go get our ‘staches waxed every other Tuesday*” є іронічним висловлюванням. У сценарії гумористичний ефект відображений не тільки лінгвістичною системою, а й нелінгвістичною зокрема. Отже, присутні такі комічні ремарки: CHUCKLES, BEAT; ROBIN LAUGHS NERVOUSLY. SHE TAKES A DRINK.

29) “– *I was on my daily power walk when... – Wait a cotten pickin’ minute! Power walk? You power walk? What, did you break a hip, Grandpa Mosby? – For your information, power walking is recommended as an alternative to jogging because it significantly decreases impact on the joints. – Okay, Dr. Mosby M.D...” [Wierzbicki, с. 3].*

29) «– В мене за планом була спортивна ходьба... – Так, стоп! Спортивна ходьба? Ти та спортивна ходьба? Що, зламав стегно, дідуся Мосбі? – Взагалі то, спортивна ходьба рекомендована як альтернатива бігу, оскільки значно зменшує вплив на суглоби. – Гаразд, доктор Мосбі, доктор медичних наук...».

По-перше, висловлювання “*What, did you break a hip, Grandpa Mosby?*” демонструє приклад використання іронії у поєднанні зі стилістичним засобом — риторичне питання. По-друге, наступна відповідь — “*Okay, Dr. Mosby M.D...*” –

– має саркастичний тон, звідси є прикладом сарказму. У сценарії гумористичний ефект був відтворений шляхом лінгвістичної системи, а також й нелінгвістичної — інтонації і поведінки. Так, питання “*What, did you break a hip, Grandpa Mosby?*” доповнено такою поведінкою: BARNEY SLAMS HIS GLASS ON THE TABLE. В той час, як “*Okay, Dr. Mosby M.D...*” має ремарку щодо саркастичної інтонації: SARCASTICALLY.

30) “– *It’s not a bike, it’s a Schwinn. – Sch-whatever*” [Wierzbicki, с. 7].

30) «– Це не просто велосипед, це Швін. – Шшш-неважливо».

Лексема “*Sch-whatever*” у цьому діалозі створює гумористичний ефект та є прикладом okazionalizmu. У сценарії комічність відображена тільки шляхом лінгвістичної системи.

31) “– *What’s wrong with these pants? I think they’re very becoming on me. – Nothing. Other than the fact that they’re a size 31 and it takes you over an hour to squeeze into them. – Just because I’m a 34 doesn’t mean I can’t wear my sexy pants. – Seriously, they make your usually amazing ass look like two honey-baked hams shoved in a denim garbage bag*” [Wierzbicki, с. 9].

31) «– Що не так з цими штанами? Гарно ж сидять на фігурі. – Та нічого. Окрім того, що вони розміром 31, і тобі потрібно більше години, щоби влізти в них. – Якщо в мене 34 розмір ще не означає, що я не можу носити свої сексуальні штани. – Серйозно, вони роблять твою звичайно приголомшливу дупу схожою на дві запечені в меду окісти, запхані в джинсовий мішок для сміття».

Цей приклад містить декілька лексичних засобів відтворення гумористичного ефекту: 1) “*Other than the fact that they’re a size 31 and it takes you over an hour to squeeze into them*” — є прикладом сарказму; 2) “*Seriously, they*

make your usually amazing ass look like two honey-baked hams shoved in a denim garbage bag” — є прикладом порівняння. Також, у сценарії комічність відображена тільки шляхом лінгвістичної системи.

32) “– *Those pants are quite striking. – Thank you. Let me ask you something, pseudo-Limahhl. What is the greatest culinary innovation of all time? – Uh, the fork? – No, it’s macaroni and cheese that comes in single serving packets. It’s a million-dollar idea. And I’m going to call it Snackaroni! Does that not blow your mind?*” [Wierzbicki, с. 28].

32) «– Круті штани. – Дякую. Дозвольте вас дещо запитати, Псевдо-Лімаль. Що є найбільшою кулінарною інновацією всіх часів? – Виделка? – Ні, це макарони з сиром, які продаються в порційних пакетиках. Це ідея на мільйон доларів. І я назву це Снакароні! Ну круто ж?».

Цей приклад також містить декілька лексичних засобів відтворення гумористичного ефекту: 1) “*Let me ask you something, pseudo-Limahhl*” — є прикладом сарказму; 2) “*And I’m going to call it Snackaroni!*” — є прикладом okazionalizmu. Щодо сценарія, то комічність відображена тільки шляхом лінгвістичної системи.

33) “– *He went into the bathroom ‘stached-up and came out ‘stacheless. – That bathroom is like the Bermuda Triangle for mustaches. One mustache goes in. No mustaches come out*” [Wierzbicki, с. 29-30].

33) «– Він увійшов у ванну з вусами і вийшов «без вусів». – Ця ванна як вусатий Бермудський трикутник. Одні вуса входять. Проте, ніякі вуса не виходять.

Гумористичний ефект цього прикладу створений шляхом порівняння, відображене в реченні — “*That bathroom is like the Bermuda Triangle for*

mustaches”. Щодо сценарія, то комічність також відображена тільки шляхом лінгвістичної системи.

34) “– *Marshall, will you just take off those ridiculous pants already? – The girl at the pants store said these pants are very flattering on me. – That’s because she works for commission and they cost 150 dollars*” [Wierzbicki, с. 31-32].

34) «– Маршал, знімай вже ці смішні штани! – Дівчина з магазину штанів сказала, що ці штани мені личать. – Це тому, що вона працює на комісію і вони коштують 150 доларів».

Останнє висловлювання — “*That’s because she works for commission and they cost 150 dollars*” — вживається в контексті злісно-глузливого зауваження. Звідси є прикладом сарказму. У сценарії гумористичний ефект відтворено шляхом тільки лінгвістичної системи (мови).

35) “– *I can’t believe it. We got Van Smoot House. – It is on. It is on! Like the former Soviet Republic of Azerbaijan*” [01x20 — Best Prom Ever].

35) «– Я не можу повірити. Ми одружимося в тому знаменитому будинку «Ван Смут». – Ось воно. Ось воно! Як колишня Азербайджанська Радянська Республіка».

В цьому прикладі головним елементом створення гумористичного ефекту є останнє речення “*Like the former Soviet Republic of Azerbaijan*”, що ілюструє використання засобу порівняння. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

36) “*What, you don’t think you’d need my help? You don’t know what I can do. I’m like... like a berserker*” [01x20 — Best Prom Ever].

36) «Що, думаєш, що тобі не буде потрібна моя допомога? Ти ще не знаєш на що я здатний. Я як ... як берсерк».

Висловлювання “*I’m like... like a berserker*” є прикладом техніки панчлайну та гумористичного порівняння з скандінаво-германськими воїнами, які здатні бездумно руйнувати все на своєму шляху. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

37) “– *Hey, what about me? What’s my job? What do I get to do? – Okay, your job is very simple. At the wedding, do not sleep with anyone even remotely related to me. – Lil, you know I can’t promise that*” [01x20 — Best Prom Ever].

37) «– Гей, а я? Що мені робити? – Гаразд, все максимально легко. На весіллі, будь ласка, не спи ні з ким, навіть з моїми далекими родичами. – Ліл, ти ж знаєш, я не можу цього обіцяти».

Висловлювання “*At the wedding, do not sleep with anyone even remotely related to me*” є прикладом саркастичного зауваження. Отже й відноситься до лексичного засобу сарказм. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

38) “– *Well, we have to get in. I have to see this band, ‘cause we have to make a decision by Monday, ‘cause I’m getting married in 71 days, and we still don’t have... – Shh. Sweetie, just focus on one thing at a time, okay? Right now, you just have to dress like a whore and that’s it*”

38) «– Нам треба туди потрапити. Я повинна послухати цю групу, тому що нам треба прийняти рішення до понеділка, тому що я одружуюсь через 71 день, а у нас все ще немає ... – Тсс. Мила, одна справа за раз, добре? Зараз тобі просто потрібно одягтися шльондра і все».

В цьому діалозі гумористичний ефект створений несподіваною відповіддю — “*Right now, you just have to dress like a whore and that’s it*” — що відноситься

до засобу сарказму і техніці панчлайну. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація/поведінка).

39) “– *You ready? – Duck, duck... gross. Hashtag burn, hashtag duck tie slam, hashtag Stinson rocks*” [07x03 — Ducky Tie].

39) «– Готовий? – Качка, качка... жах. Хештег отжиг, хештег краватка-качка бамс, хештег Стінсон рулить».

Останнє висловлювання “*Duck, duck... gross. Hashtag burn, hashtag duck tie slam, hashtag Stinson rocks*” є елементом гумористичного ефекту, створеного шляхом сарказму. А також, у першому реченні “*Duck, duck... gross*” використовується техніка панчлайну і комічного таймінгу. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

40) “– *You stole a blue horn for me. – I would have stolen you a whole orchestra*” [02x22 — Something Blue].

40) «–Ти вкрав синю валторну для мене. – Для тебе я вкрав би цілий оркестр».

У цьому прикладі гумористичний ефект відтворений шляхом використання засобу гіперболи, що продемонстрований в наступному реченні — “*I would have stolen you a whole orchestra*”. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) системи, можливо й нелінгвістичної, наприклад – інтонація/поведінка.

41) “– *So, where are you from? Heaven? – Yeah. I’m a ghost. Died fifteen years ago, like that pick-up line*” [01x03 — Sweet Taste of Liberty].

42) «– Так звідки ти диво? З небес? – Так. Я привид. Померла п’ятнадцять років тому. Ти просто Бог пікапу».

У цьому прикладі гумористичний ефект створений шляхом декількох лексичних засобів: 1) метафора — “*So, where are you from? Heaven?*”; 2) іронія — “*Yeah. I’m a ghost. Died fifteen years ago, like that pick-up line*”. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) системи, можливо й нелінгвістичної, наприклад — інтонація.

42) “– *Robin, you’ve got to get over this Ted and Victoria thing. You had your chance, and now he’s moved on. Can’t you just be happy for them? – The best I can give you is a fake smile and dead eyes*” [01x16 — Cupcake].

42) «– Робін, забий вже на цю історію з Тедом та Вікторією. В тебе був шанс. Ти можеш просто порадіти за них? – Максимум, що я можу, це відтворити фальшиву посмішку і тьмянний погляд».

Фраза “*The best I can give you is a fake smile and dead eyes*” у цьому прикладі відтворює такий лексичний засіб, як сарказм. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) системи, можливо й нелінгвістичної, наприклад — поведінка + інтонація.

43) “– *You took my infant child to a strip club? – It was just topless!*” [08x16 — Bad Crazy].

43) «– Ти взяли мою дитину до стриптиз-клубу? – Це було просто топлес!».

Вигук “*It was just topless!*” демонструє поєднання лексичних і стилістичних засобів створення гумористичного ефекту. По-перше, висловлювання ілюструє применшення ознак та властивостей явища — стрип-клубу, а й отже є лексичним засобом літота. По-друге, висловлювання є стилістичним засобом, а саме риторичним вигуком. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) системи, можливо й нелінгвістичної, наприклад — інтонація.

44) “– *You’re moving in with him? – I’m considering it. – You’re considering it? You barely know him! Plus, he’s a loser with a dead-end job! – We have the same job*” [05x21 — Twin Beds].

В цьому прикладі гумористичний ефект відтворений шляхом сарказму, який продемонстрований в такій репліці: “*Plus, he’s a loser with a dead-end job! – We have the same job*”. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) системи, можливо й нелінгвістичної, наприклад — інтонація.

45) “– *Look, Robin. You seem like a nice kid, but this is my 39th morning news show, and from those 39 shows I’ve learned a few things. 1. Avoid the all you can eat sushi buffet in Bismarck. 2. Don’t go to the bathroom with your lapel mic still on, and 3. Your entire audience at this hour is one half-drunk slob sitting in his underwear. – Well let’s do a great show for that half-drunk slob*” [05x11 — Last Cigarette Ever].

В цьому діалозі продемонстровано поєднання двох лексичних засобів, що створюють гумористичний ефект: гіпербола і сарказм. Таким чином, гіпербола відтворена у такому реченні, як “*I’ve learned a few things. 1. Avoid the all you can eat sushi buffet in Bismarck...*”. Висловлювання “*Well let’s do a great show for that*

44) «– Ти переїжджаєш до нього? – Я думаю. – Думаєш? Ти його ледве знаєш! До того ж, він невдаха з тупиковою роботою! – У нас, взагалі-то, однакова робота».

45) «– Слухай, Робін. Ти начеб то гарна людина, але це моє 39-е ранкове новинне шоу, і з цих 39 передач я дечому навчився. 1. Уникайте «шведського столу із суші» в Бісмарку. 2. Не ходіть в ванну з включеним мікрофоном. Вся ваша аудиторія в цей час — це одні напівп’яні тупиці, що сидять в нижній білизні. – Що ж, давай влаштуємо відмінне шоу для цих напівп’яних тупиць».

half-drunk slob” є прикладом саркастичної відповіді, а й отже є лексичним засобом — сарказм. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація/поведінка).

46) “– *Robin, you should get the slap, you’re a great slapper. In fact, I want to study slapping under your tutelage. I want to be your slaprentice. – Don’t sell yourself short there, Teddy, you’re a slapping rock star. Your name should be Eric Slapton” [05x09 — Slapsgiving 2: Revenge of the Slap].*

46) «– Робін, ти повинна дати ляпаса, ти чудовий ляпасадавальник. Насправді я хочу бути твоїм студентом. Я хочу бути твоїм ляпасастудентом. – Не прибідняйся, Тедді, ти рок-зірка ляпасів. Тебе потрібно звати Ерік Слалтон».

В цьому прикладі гумористичний ефект створений шляхом поєднання лексичного і стилістичного засобів: okazіоналізм та алюзія. Отже: 1) лексема “*slaprentice*” є okazіоналізмом, створене шляхом блендінгу слів “*slap*” та “*apprentice*”; 2) висловлювання “*Your name should be Eric Slapton*” є алюзією на британського рок-музиканта Ерік Клептон. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

47) “*You know how many times I’ve gone looking for frozen waffles in the freezer but there are none? – Thousands? – Millions” [05x08 — The Playbook].*

47) «– Знаєш скільки разів я відкривав морозилку, сподіваючись знайти заморожені вафлі, які так і не з’явилися? – Тисячі? – Мільйони».

Питання “*Thousands? – Millions*” в цьому контексті демонструє приклад використання лексичного засобу гіперболи — навмисного перебільшення із метою посилення виразності. Оригінального сценарію не знайдено. Тому,

гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація/поведінка).

48) “– *Neil Young is a Canadian treasure. DO NOT make fun of Neil Young. – Robin, I would never make fun of a defenseless old lady with vocal cord paralysis*” [05x07 — The Rough Patch].

48) «– Ніл Янг — канадський скарб. НЕ висміюй Ніла Янга. – Робін, я ніколи не знуцався б із беззахисної старенької жінки з паралічем голосових зв’язок».

Останнє речення-відповідь “*Robin, I would never make fun of a defenseless old lady with vocal cord paralysis*” є метафорою, в якій «манера співу» порівнюється з паралічем голосових зв’язок. Крім того, виловлювання має саркастичний тон. Отже, спостерігаємо поєднання двох лексичних засобів — метафори і сарказму. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

49) “– *He’s not a doll, he’s a storm trooper. – Then why’s he wearing a diaper? – That’s not a diaper, that’s protective armor. – More like storm pooper*” [05x07 — The Rough Patch].

49) «– Він не лялька, він штурмовик. – Тоді чому він носить памперс? – Це не памперс, це захисна броня. – Скоріше не штурмовик, а штурм-пук».

“*Storm pooper*” в цьому контексті відноситься до лексичного засобу okazionalizmu з елементами сарказму. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (поведінка/інтонація).

50) “– *Thanks for coming by. I monkeyed around with the thermostat for about an hour before I realized it was the intercom. – Yeah, I heard you swearing downstairs*” [04x13 — Three Days of Snow].

50) «Дякую, що зайшов. Я возилась з тим термостатом близько години, перш ніж зрозуміла, що це домофон. – Так, я чув твої матюки».

В цьому діалозі гумористичний ефект відтворений шляхом лексичного засобу сарказм, продемонстрований у фразі “*Yeah, I heard you swearing downstairs*”. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

51) “– *What the hell are you doing? You can't buy this place. Lily, you have a debt the size of Mount Waddington. – Waddington? – It's the tallest mountain in Canada. It's like 4000 metres high*” [03x07 — Dowisetrepla].

51) «– Що, чорт візьми, ти робиш? Ти не можете придбати це місце. Лілі, у тебе борг розміром з гору Ваддінгтон. – Ваддінгтон? – Це найвища гора Канади. Приблизно 4000 метрів у висоту».

“*Lily, you have a debt the size of Mount Waddington*” — ілюструє приклад фігуративного вживання виразу на основі аналогії, а й отже є метафорою. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (поведінка/інтонація).

52) “– *So, Argentina? – Yes, Argentina. – Why is this the first I'm hearing about Argentina? – Um, American schools suck at geography*” [02x22 — Something Blue].

52) «– Отже, Аргентина? – Так, Аргентина. – Чому я вперше чую про Аргентину? – Гм, географія в американських школах відстій».

Останнє висловлювання — *“Um, American schools suck at geography”* — відноситься до лексичного засобу сарказм. Також, фраза містить в собі приховану аллюзію на Канаду, оскільки авторка висловлювання родом з Канади, тому зроблене зауваження має оціночний та саркастичний тон. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

53) “– *These cigars aren’t helping at all. – Yeah, this was a terrible idea. – Uggh, now it just smells like a... homeless guy threw up in here” [02x17 — Arrivederci, Fiero].*

53) «– Ці сигари зовсім не допомагають. – Згодна, це була жахлива ідея. – Угу, зараз пахне, начебто бомж наглядав».

В цьому прикладі гумористичний ефект був відтворений шляхом використання порівняння, що продемонстроване у висловлюванні — *“Uggh, now it just smells like a... homeless guy threw up in here”*. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація/поведінка).

54) “– *Barney! What the hell are you doing? Get in here, it’s freezing outside. Are you insane? – Blame Lily and her oppressive no-cigars-in-the-apartment-rule. God, it’s like Marshall is marrying the Taliban” [02x11 — How Lily Stole Christmas].*

54) «– Барні! Що, чорт візьми, ти робиш? Заходь, надворі дубак. Ти збожеволів? – Це все Лілі та її ідіотське правило не-палити-у-квартирі». Боже, начебто Маршалл одружується з Талібаном».

В цьому прикладі гумористичний ефект також був відтворений шляхом використання порівняння. В цьому висловлюванні — *“God, it’s like Marshall is marrying the Taliban”* — Лілі порівнюється з радикальним ісламістським рухом сунітського напрямку «Талібан», в якому паління заборонено. Оригінального

сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

55) “– *Bras suck. They’re so confining and unnatural. – Yeah, they’re like a boobie zoo*” [02x10 — Single Stamina].

55) «– Ці бюстгальтери — повний відстій. Вони так не природно здавлюють груди. – Ага, вони як тварини в зоопарку».

В цьому прикладі гумористичний ефект знову був відтворений шляхом використання порівняння, вже з тваринами у зоопарку — “*Yeah, they’re like a boobie zoo*”. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація/поведінка).

56) “– *Oh Robin, that’s a really cute outfit. – Really? Thanks. – Yea, it has to go, I’m the bride and you can’t look better than me*” [02x08 — Atlantic City].

56) «– О, Робін, який крутий наряд. – Справді? Дякую. – Зміни його, я тут наречена, і ти не можеш виглядати краще за мене».

В цьому діалозі висловлювання “*Yea, it has to go, I’m the bride and you can’t look better than me*” демонструє приклад використання сарказму у поєднанні з технікою панчлайн, оскільки відповідь була несподіваною. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

57) “– *Hey. – Hey. Mary seems nice. Have you kissed her yet? Or are you waiting until you are in a serious relationship with someone else?*” [01x19 — Mary the Paralegal].

57) «– Привіт – Гей. Мері здається гарною дівчиною. Ти її вже поцілував? Або чекаєш, поки знайдеш іншу?».

Висловлювання “*Or are you waiting until you are in a serious relationship with someone else?*” є прикладом використання сарказму, що створює гумористичний елемент. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

58) “– *Come on, Ted can’t be pregnant... you need to have sex to get pregnant*” [01x14 — Zip, Zip, Zip].

58) «– Та ну ладно, Тед не може бути вагітним ... щоби завагітніти йому потрібно зайнятися сексом».

У цьому прикладі гумористичний ефект створений шляхом сарказму, а й також несподіваної техніки панчлайна — “*you need to have sex to get pregnant*”. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

59) “– *Lily, I need a dress! – You’re going? That’s awesome! Oh, my God, four days to find a dress? – I know, it’s a suicide mission!*” [01x12 — The Wedding].

59) «– Лілі, мені потрібна сукня! – Ти їдеш? Круто! О, боже, чотири дні, щоб знайти сукню? – Я знаю, це суїцид-місія!».

Останнє висловлювання “*I know, it’s a suicide mission!*” містить навмисне перебільшення властивостей завдання («знайти сукню») із метою посилення виразності, а й отже є прикладом гіперболи. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

60) “– *Wait, you’re really going out with a billionaire? – He’s not a billionaire. He’s a hundred millionaire. Why do people always round up? – So, where’s Thurston Howell taking you? – A charity dinner. – Yeah, \$2000 a plate. – \$1500. Stop rounding up. And it’s for third world hunger*” [01x10 — The Pineapple Incident].

60) «– Стоп, ти справді зібралася на побачення з мільярдером? – Він не мільярдер. Він «сотнєвий» мільйонер. Чому люди завжди округляють все? – То куди тебе везе той Терстон Хауелл? – Благодійна вечеря. – Ага, 2000 доларів за тарілку. – 1500 доларів. Припиніть округляти. І це вечеря в честь голоду у країнах третього світу».

Цей приклад поєднує декілька мовних засобів створення гумористичного ефекту: гіпербола, літота, оксюморон. Отже: 1) гіпербола — “*Wait, you’re really going out with a billionaire?*”; “*Yeah, \$2000 a plate*”; 2) літота — “*He’s not a billionaire. He’s a hundred millionaire*”; “*\$1500. Stop rounding up*”; 3) оксюморон — “*And it’s for third world hunger*”. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація/поведінка).

Отже, підсумовуючи зроблений аналіз висловлювань, можна зробити висновок, що найбільш поширеними лексичними засобами відтворення гумористичного ефекту є сарказм, порівняння, іронія та гіпербола.

2.2 Стилiстичнi засоби вiдтворення гумористичного ефекту

До стилiстичних засобiв вiдтворення гумористичного ефекту вiдносяться: алюзiя, антитеза, перифраз, оксюморон, каламбур/гра слiв, риторичне питання/вигук/звернення, лексичний повтор. Звiдси, цей пiдроздiл спрямований на аналіз гумористичних висловлювань персонажiв сiткому для виявлення найбільш популярних стилiстичних засобiв. Розглянемо наступнi приклади.

1) “Ohhhhhhhh... Ohhhhhhhh”

1) «Оуууууу... Оуууууу»

Проiлюстрована сцена є прикладом акцентування уваги саме на нелiнгвiстичнiй системi. Звiдси, у сценарiї цей момент продемонстрований наступними ремарками: “We see the gang approach the coffin and look down. They all to turn to each other. Everyone: (*finally recognizing mark*) ohhhhhhhh... A couple mourners look curiously over at the group. Everyone (*cont'd*): (*somber*) Ohhhhhhhh...” [Carter Bays; Craig Thomas 2006, с. 9]. Тобто, гумористичний ефект досягається шляхом поведiнки, рухiв та iнтонацiї персонажiв. Спочатку — “Ohhhhhhhh” — вигук, що демонструє зацiкавленiсть i здивованiсть (*finally recognizing mark*). Далi — “Ohhhhhhhh” — вигук, що iлюструє спiвчуття з приводу смертi (*somber*). Перша «реакцiя здивованостi» привернула увагу iнших людей, присутнiх пiд час поховання, тому наступне “Ohhhhhhhh” було «зображено» у контекстi «ми спiвчуємо та сумуємо». Зi сторони стилiстичних засобiв “Ohhhhhhhh” є прикладом риторичного вигуку. Отже, засобами вiдтворення гумористичного ефекту є поєднання лiнгвiстичної (мова персонажiв), нелiнгвiстичної системи (поведiнка, рухи, iнтонацiя персонажiв) та стилiстичного засобу — риторичного вигуку.

2) “– *So’re you gonna ask her out? – Yeah-No! I can’t ask her out, because if I ask her out, I’m asking her out. So, how do I ask her out without asking her out?*” [01x02 — Purple Giraffe].

2) «– Отже, ти збираєшся запросити її на побачення? – Так-Ні! Я не можу запросити її, тому що якщо я запрошу її, я запрошу її на побачення. Ну і як мені запросити її, не запрошуючи? – Ви, хлопці, під кайфом?»

Висловлювання “*Yeah-No*” та “*So, how do I ask her out without asking her out?*” поєднують протилежні за змістом поняття та створюють нове уявлення, й отже є прикладами оксюмору. Оригінального сценарію не має. Тому, припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (поведінка + інтонація).

3) “– *From the moment the date begins, you have five minutes to decide whether you’re going to commit to an entire evening. And if you don’t, it’s no hard feelings. ‘Just, Good night. Thanks for playing. See you... never’*” [01x08 – The Duel].

3) «– З початку побачення у вас є п’ять хвилин, щоб вирішити, чи збираєтеся ви присвятити весь вечір дівчині. І якщо ні, то без образ, просто «на добраніч, дякую за гру, побачимося... ніколи»».

Гумористичний ефект відтворюється в останньому висловлюванні “*See you... never*”, яке є прикладом панчлайн, комічного таймінгу та гри слів: *see you later* — *see you never*. Оригінального сценарію не знайдено. Отже, припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація, комічний таймінг/пауза).

4) “– *I’m going to call Barney; see how they’re doing. – Go for Barney. – Oh, hey, where are you guys? – We’re at a fundraiser, helping young women raise money for community college. – Strip club, nice*” [02x01 — Where Were We].

4) «– Я збираюся зателефонувати Барні, дізнатися, як вони там. – Барні у телефона. – Агов, де ви, хлопці? – Ми в благодійній організації, яка допомагає молодим жінкам зібрати гроші для коледжу. – Стрип-клуб, клас».

Гумористичний ефект створено шляхом застосування перифразу. Тобто, “*fundraiser, helping young women raise money for community college*” є дескрипцією стриптиз клубу. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що комічний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (поведінка, інтонація).

5) “*Lily, if I wanted a fridge full of groceries, I’d be in a relationship. But I don’t want to be in a relationship. That’s why I make it crystal-clear to every girl that this is not a place to leave a toothbrush. This is not a place to leave a contact lens case. This is a place to leave*” [02x05 — World’s Greatest Couple].

5) Лілі, якщо б я хотів повний холодильник продуктів, я був би у відносинах. Але мені не потрібні ніякі стосунки. Ось чому я чітко пояснюю кожній дівчині, що це не місце, де можна залишити зубну щітку. Це не місце, щоб залишити футляр для контактних лінз. Це місце, яке їм потрібно залишити».

В цьому прикладі гумористичний ефект створено на основі гри слів дієслова *to leave*, а також шляхом лексичного повтору: “*to leave a toothbrush... to leave a contact lense case... this is a place to leave*”. Оригінального сценарію також не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація, рухи).

6) “– *I thought you said your semester was gonna be a piece of cake. I remember because you were eating a piece of cake at the time and you said, ‘Dude, my semester is gonna be this’” [02x06 — Aldrine Justice].*

6) «– Я думав, що твій семестр буде легким. Я пам’ятаю, тому що ти їв шматок торта на в той час і сказав: «Чувак, мій семестр буде цим»».

Гумор, в цьому прикладі, побудований на основі ідіоматичної гри слів з елементами метафори — “*your semester was gonna be a piece of cake... you were eating a piece of cake and you said... my semester is gonna be this*”. Оскільки оригінального сценарію не знайдено, припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) системи, можливо й нелінгвістичної — рухи/поведінка, інтонація.

7) “– *You know what I hate most about Ted? – What? – His stupid hair. His stupid, lame awesome hair. It’s so stupid and awesome* [03x19 — Everything Must Go].

7) «– Знаєш що мене більше бісить в Теді? – Що? – Його ідіотське волосся. Ідіотське, придуркувате круте волосся.

Висловлювання “*His stupid, lame awesome*” комічно поєднує протилежні за змістом поняття, тобто відноситься до стилістичного засобу оксюморон. Оскільки оригінального сценарію не знайдено, припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) системи, можливо й нелінгвістичної — інтонація.

8) “– *Dude, do not pretend you’re not the kind of guy who keeps a list of all the girls he’s slept with. – I have one. It’s called my marriage license” [03x14 — The Bracket].*

8) «– Чувак, тільки не удавай, немов ти не той хлопець, який веде список усіх дівчат, з якими спав. — В мене є. Він називається «моя шлюбна ліцензія»».

Цей приклад поєднує лексичні й стилістичні засоби відтворення гумористичного ефекту — сарказм і перифраз. Таким чином, “*list of all the girls he’s slept with*” саркастично перефразовується у “*marriage license*”. Оригінального сценарію не знайдено, припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом лінгвістичної (мова) системи, можливо й нелінгвістичної — інтонація.

9) “– *So, naturally, I snapped the rib off a triceratops... blahbity-blahbity blue... I knocked down the whale. I’m surprised security didn’t stop me on the way in. – I’m sure they don’t remember. I mean, it’s been, like, 30 years... since that completely made-up story didn’t happen*” [06x08 — Natural History].

9) «– Ну, я схопив ребро трицератопса, бла-бла-бла, і сам не помітив як впустив кита. Я зламав того блакитного кита. Дивно, що охорона навіть не зупинила мене на вході. – Я впевнений, вони й не пам’ятають. Я маю на увазі, що минуло вже приблизно 30 років... з тих пір, як ця повністю вигадана історія й не відбулася».

Діалог починається з розповіді персонажем його історії з дитинства. Проте, комічність досягає свого піку під кінець «оповідання» — “*since that completely made-up story didn’t happen*”. Тобто, виявилось, що 1) історія є вигаданою; 2) вигадана історія так й ніколи не трапилася. Таким чином, гумористичний ефект був створений шляхом використання оксюмору, а також техніки панчлайн й комічний таймінг. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова, панчлайн) і нелінгвістичної систем (інтонація, комічний таймінг).

10) “– *Wait, Marshall, you realize you’ll only have one left after this. Are you sure you want to spend this slap today? – Life is short. I figured, Slap-e Diem” [05x09 — Slapsgiving 2: Revenge of the Slap].*

10) «– Зачекай, Маршале, ти розумієш, що тоді у тебе залишиться лише один ляпас. Ти впевнений? – Життя коротке. О, знаю — «живи сьогоднішнім днем»».

Висловлювання “*Slap-e Diem*” є комічною алюзією на фразу римського поета Горация — “*Carpe diem*, (“pluck the day” or “seize the day”)”. Також, вважаємо, що фраза відноситься до техніки панчлайн. Отже, оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

11) “– *And what did this “Zoey” say when she found out that you’re the one tearing down her beloved Arcadian? That you, Ted Mosby, are the architect of destruction?” [06x05 — Architect of Destruction].*

11) «– І що ж ця «Зої» сказала, коли дізналася, що ти один з тих, хто збирається знести її улюблений Аркадіан? Що ти, Тед Мосбі, архітектор знищення?».

“*The architect of destruction*” поєднує протилежні за змістом поняття — «архітектор» та «знищення», які разом створюють нове уявлення. Звідси, цей приклад висловлювання є оксюмороном з елементами сарказму. Також, оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація).

12) “– *I am calling her. This is crazy. I haven’t talked to her in, like, three years. Wonder if she even remembers me. – Hello? – Natalie. It’s Ted Mosby. – Go to hell. – She remembers me” [01x04 — Return of the Shirt].*

12) «– Я дзвоню їй. Це безумство. Я не розмовляв з нею десь три роки. Цікаво чи пам’ятає вона мене. – Алло? – Наталі. Це Тед Мосбі. – Іди до біса. – Вона пам’ятає мене».

Цей приклад діалогу демонструє відтворення гумористичного ефекту шляхом поєднання антитези (“*Go to hell – She remembers me*”) й лексичного засобу — сарказм (“*Go to hell*”), які разом сприяють створенню гумористичного ефекту в цьому контексті. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація, поведінка).

13) “*That’s some damn good brandy*” [06x17 — Garbage Island].

13) «Та це крутяцький бренд!».

Висловлювання є алюзією на американський телесеріал «Твін Пікс», що й створює гумористичний ефект. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект висловлювання був здійснений шляхом поєднання лінгвістичної (мова) і нелінгвістичної систем (інтонація/поведінка).

14) “*I gotta take the leap. Okay, it’s not a perfect metaphor, ‘cuz for me, it’s “fall in love and get married,” and for him it’s... death”* [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 34].

14) «Я ризикну. Гаразд, не найвдаліша метафора. Для мене це «закохатися і одружитися», а для нього це... смерть».

“*For me, it’s “fall in love and get married,” and for him it’s... death*” є прикладом зіставлення протилежних образів (любов, одруження та смерть) для посилення повідомлення та враження, звідси відноситься до засобу антитези. У

сценарії комічність відображена не тільки шляхом лінгвістичної системи (мова), а й також ремаркою щодо руху камери — OFF THEIR LOOKS — що є елементом нелінгвістичної системи.

15) “*Why does he get to be the best man?! I’m your best friend!*” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 37].

15) «Чому це він найкращий?!
Це я твій найкращий друг!»

Обидва речення ілюструють риторичність. Перше є прикладом риторичного питання, а й друге — риторичним вигуком. У сценарії комічність відображена тільки шляхом лінгвістичної системи — мови.

16) “– *I have five dogs. – Crap. Crap-crap-crap*” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 38].

16) «– В мене є 5 собак. – Чорт. Чорт-чорт-чорт».

Гумористичний ефект цієї сцени відбувається шляхом використання лексичного повтору — “*Crap. Crap-crap-crap*”. У сценарії гумористичність особливо продемонстровано шляхом не тільки лінгвістичної, а й нелінгвістичної системи — опису подій: “*Ted rings the doorbell. Immediately, five dogs begin barking uproariously. Ted freaks out. Lights start going on in other apartments. Ted heads back toward the cab*” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 38].

17) “*It was way back in 2005. I was single, I had a full head of hair, my career as an architect was taking off, and I lived in New York City with Marshall, my best friend from college*” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 2].

17) «Це було ще в 2005 році. Я був холостяком, мав повну голову волосся, моя кар’єра архітектора йшла вгору, і жив я у Нью-Йорку у Маршалла, мого найкращого друга ще з коледжу».

Висловлювання “*I had a fully head of hair*” є прикладом іронічного перифразу, що має на увазі «коли я був молодим...». Комічність проілюстровано

не тільки шляхом лінгвістичної системи, а й також нелінгвістичної — демонстрація серії старих фотографій в різних локаціях: “*Series of photos of 27-year-old Ted, handsome and optimistic: Ted hanging out at a bar, Ted on a construction site holding blueprints, Ted in central park, Ted in his apartment with Marshall, his boyish, midwestern best friend*” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 2].

18) “– *Marshall, every time we disagree on something, you say “Yeah, you’re right.” You’re in law school. How are you ever gonna win a case if your only argument is “Yeah, you’re right”? – Okay. I do have doggie diabetes. – No, you don’t. – Yeah, you’re right. – Dammit, Marshall!*” [Carter Bays; Craig Thomas 2005, с. 24].

18) «– Маршал, щоразу, коли ми сперечаємося, ти кажеш «Так, ти маєш рацію». Ти навчаєшся на юридичному факультеті. Як ти збираєшся виграти справу, якщо твій єдиний аргумент це «Так, ти маєш рацію»? – Як скажеш. Але, у мене справді цукровий діабет. – Ні. – Так, ти маєш рацію. – Чорт, Маршал!»

Гумористичний ефект сцени відтворює лексичний повтор фрази “*Yeah, you’re right*”, який також має саркастичний тон. У сценарії ремарок нелінгвістичної системи не знайдено, тому комічність відтворена тільки шляхом лінгвістичної системи (мови).

19) “– *We’re not fast-forwarding through the commercials. – Yeah, they’re the best part! – Oh, come on. Remember last year? Who wants to watch a monkey in a coconut bra to order a pizza? – I do. I also want to watch his monkey mom take it away from him and then he turns to the camera and goes*” [Carter Bays; Craig Thomas 2006, с. 7].

Останнє речення — “*I do. I also want to watch his monkey mom*” — є прикладом несподіваного саркастичного панчлайн, оскільки перед ним було поставлено риторичне питання (“*Who wants to watch a monkey in a coconut bra to order a pizza?*”), яке не вимагає відповіді. У сценарії комічність зображено, насамперед, шляхом нелінгвістичної системи: COMICAL SITCOM SHRUG, а також й шляхом лінгвістичної (мови).

20) “– *You’ll do whatever I say. Hold your breath. – I’m not gonna hold my breath*” [Carter Bays; Craig Thomas 2006, с. 33].

Комічний ефект був створений шляхом мовної гри висловлювання “*I’m not gonna hold my breath*”, що має фігуративне значення “*be excited, anxious, or nervous*” та буквальне “*to hold breath*”. У сценарії гумористичність відтворена тільки шляхом лінгвістичної системи (мови).

19) «– Ми не перемотуємо рекламу. – Це ж найкраща частина! – Ой, та ну. Пам’ятаєте минулий рік? Кому цікаво дивитися на мавпу в ліфчику з кокосових скорлупок, що замовляє піцу? – Мені. Я також хочу подивитися на те, як мама-мавпа забирає її, а потім він повертається до камери і йде далі».

20) «– Слухай мене. Не дихай і приготуйся дізнатися, хто виграв. – Як це не дихати».

21) “– *Oh no! Somebody just wet his pants. – No, I didn’t! – Didn’t you? Who’s everyone gonna believe? I’m a grown-up third year law student at Columbia, and you’re just a little pants-wetter*” [Carter Bays; Craig Thomas 2006, с. 34].

21) «– О ні! Хтось тут намочив штани. – Ні! – Чи не так? Кому всі повірять? Дорослому студенту третього курсу юридичного факультету Колумбії чи малюку з мокрими штанами?».

Останнє речення — “*I’m a grown-up third year law student at Columbia, and you’re just a little pants-wetter*” — є прикладом зіставлення протилежних образів для посилення враження, тобто є антитезою з елементами сарказму. Таким чином, гумористичний ефект відтворено шляхом лінгвістичної системи, а також й нелінгвістичної. З цього приводу, у сценарії проілюстрований опис сцени, в якій рухи и поведінка персонажу впливають на створення комічності: “*Marshall grabs an open juice box from a nearby table and squirts a bunch of it on Doug’s (conveniently light beige) pants. There’s an incriminating stain down the thighs*”.

22) “– *Yeah, it is. I paid good money for it. It’s high quality, sixty percent human hair. You think it’s so funny, why don’t you try to grab it off my head. Go ahead. Try and grab it. No one’s ever gotten it. Try and grab it. Try and grab it” [Carter Bays; Craig Thomas 2008, с. 7].*

22) - Так, це перука. Я віддав за нього непогані гроші. Це якісне, на 60% людське волосся. Якщо вам так смішно, чому б не спробуєте стягнути його з моєї голови. Давай, спробуй. Ні у кого ще не вийшло. Давай, спробуй. Давай, спробуй».

В цьому прикладі речення “*Try and grab it*” є прикладом лексичного повтору, що відтворює гумористичний ефект. У сценарії певних ремарок щодо створення гумористичного ефекту шляхом нелінгвістичної системи не продемонстровано. Проте, ремарка — HE LEANS INTO TED — є сигналом до

створення комічної ситуації і поведінки персонажів. Таким чином, вважаємо, що гумористичний ефект створено шляхом поєднання лінгвістичної і не лінгвістичної систем.

23) *“Wow. It’s good to be home. Mom, Lily, you guys did a fantastic job. It looks delicious. Good food, good meat, good God, let’s eat”* [Carter Bays; Craig Thomas 2008, с. 46].

24) «Ого. Як добре бути вдома. Мамо, Лілі, хлопці, ви молодці. Виглядає смачно. Гарна їжа, гарне м’ясо, добрий Боже, давайте їсти».

Висловлювання *“Good food, good meat, good God, let’s eat”* є комічною алюзією на американський реаліті-серіал *Floribama Shore*, в якому персонажі вимовляли цю молитву та дякували Господу за їжу. У сценарії гумористичний ефект відображений тільки шляхом лінгвістичної системи (мови).

24) *“Stache waxing? I’ve never been less aroused than I am right now, and I’ve seen those nudes of Barbara Walters that are going around. Ugh”* [Wierzbicki, с. 3].

24) «— Воскова епіляція? Не збуджує так само, як і оголені фото Барбари Уолтерс».

Останнє речення — *“I’ve never been less aroused than I am right now, and I’ve seen those nudes of Barbara Walters that are going around”* — є прикладом комічної алюзії на американську телеведучу, журналістку та письменницю Барбару Уолтерс. У сценарії комічність відображена тільки шляхом лінгвістичної системи (мови).

25) “– *That’s the only thing you’ve wanted since you were nine? A dumb bike? – It’s not a bike, it’s a Schwinn. – Whatever. The only Schwinns I need are named Olga and Svetlana. – I don’t get it. – Swedish twins. Schwinns. Try to keep up” [Wierzbicki, с. 4-5].*

Висловлювання “*The only Schwinns I need are named Olga and Svetlana*” є прикладом іронічної гри слів, де “*Schinns*” не тільки велосипед, а й “*a loose woman whom every person has coitus with, or in layman's terms, everybody can screw, similar to a town bicycle*” [UD]. Проте, далі персонаж продовжує «грати» зі значенням слова, кажучи “*Swedish twins. Schwinns*”, що також можна віднести до іншого стилістичного засобу — перифраз. Отже, гумористичний ефект створює поєднання гри слів та перифразу. Щодо сценарія, комічність відображено тільки шляхом лінгвістичної системи (мови).

26) “– *But it’s a Schwinn. And I need someone to come wait in line with me in case I have to pee. Marshall? Lily? – No. – Come on guys. Robin? – I’m gonna say... no? – Barney? – You know I can’t say no to the puppy dog eyes! That’s cheating! – Yes! I’m getting a Schwi-inn! I’m getting a Schwi-inn!*” [Wierzbicki, с. 6-7].

В цьому прикладі гумористичний ефект відображений двома системами, насамперед нелінгвістичною, а й отже поведінкою, інтонацією персонажів. Після

25) «– І це все, чого ти хотів з дев’яти років? Тупий велосипед? – Це не велосипед, це Швін. – Ой да без різниці. Єдині Швінс, які мені потрібні це Ольга та Світлана. – Не розумію. – Шведські близнюки. Швіннс. Не відставай від життя».

26) «Але це же Швін. І ще мені потрібно, щоб хтось почекав в черзі, якщо я захочу пописати. Маршалл? Лілі? – Ні. – Ну будь ласка. Робін? – Я скажу... ні? – Барні? – Ти знаєш, що я не можу сказати «ні» щенячим очам! Так не чесно! – Ура! Я купую Шві-ін! Я купую Шві-ін!».

запитання “*Barney?*” у сценарії демонструється сцена, де поведінка персонажів створює комічний ефект: TED GIVES BARNEY THE PUPPY DOG EYES. CUT BACK AND FORTH BETWEEN TED’S SAD FACE AND BARNEY TRYING TO RESIST. THERE’S PAIN IN HIS FACE. HE EVENTUALLY GIVES IN. Наступна фраза “*Yes! I’m getting a Schwi-inn! I’m getting a Schwi-inn!*” була також супроводжувана ремарками: TED JUMPS UP. HE DOES A CELEBRATORY DANCE; SINGSONGY. Щодо стилістичних засобів створення гумористичного ефекту, то можна віднести цей приклад до засобів риторичного питання, вигуку і звернення.

27) “– *Barney, did you buy me a bike? – No Ted, I bought you a Schwinn. – Whatever. How did you afford it? – Cyber Monday, dude. Why would I wait in line when I could buy on line? – I can’t believe this. – I know. Cyber Monday deals are way better than those stupid Super Sale Saturday sales, sucka” [Wierzbicki, с. 37-38].*

27) «– Барні, ти купив мені велосипед? – Ні Тед, я купив тобі Швіна. – Неважливо. Звідки гроші? – Кібер понеділок, чувак. Навіщо чекати в черзі, коли я можу купити в мережі? – Я не можу повірити. – Я знаю. Угоди в кібер понеділок набагато кращі за ті дурні супер суботні розпродажі, сука».

Продемонстрований приклад містить декілька стилістичних засобів відтворення гумористичного ефекту: 1) гра слів — “*Why would I wait in line when I could buy on line?”*; 2) алюзія на російський «матюк» — “*Cyber Monday deals are way better than those stupid Super Sale Saturday sales, sucka”*. Щодо сценарія, то комічність створена тільки шляхом лінгвістичної системи (мови).

28) “– *This is fine. This is totally fine. – What’s fine? – Oh, I’m, uh, going over to this girl’s house to make some juice. – Nice. – No, it’s not like that. We’re juicing as friends. See, I have this girlfriend, I would never cheat on her. She lives in Germany*” [01x18 — Nothing Good Happens After 2 A.M.]

В цьому прикладі такі речення, як “*Oh, I’m, uh, going over to this girl’s house to make some juice... We’re juicing as friends*” ілюструють приклад оказіональної гри слів, в якій “*juicing*” передбачає не тільки стандартне значення «готувати/робити сік», а й також «мати певні романтичні стосунки». Оскільки оригінального сценарію не знайдено, то припускаємо, що гумористичний ефект був відтворений шляхом поєднання лінгвістичної та не лінгвістичної систем.

29) “– *Dude, we haven’t hit legendary yet. We’re only at the ‘le’. We still got the ‘gen.’ The ‘da.’ The ‘ry.’. – Okay, if we’re at the ‘le,’ then I say we follow it up with a ‘t’s go home’*” [01x18 — Nothing Good Happens After 2 A.M.]

Висловлювання “*t’s go home*” створює гумористичний ефект в цьому прикладі через «свою несподіваність» та відноситься до стилістичного засобу гри слів, а також техніки панчлайн. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект був відтворений шляхом поєднання лінгвістичної та нелінгвістичної систем.

28) «– Так, все гаразд. Все абсолютно нормально. Ви про що? – Я... я їду до дівчини готувати сік. – Прикольно. – Ні, це не те що ви подумали. Ми «сокуємось» як друзі. Взагалі, у мене є дівчина, і я б ніколи не зраджував їй. Вона живе в Німеччині».

29) «– Чувак, ми ще не дійшли до легендарності. Ми лише на стадії «ле». У нас все ще є «ген». «Дар». «Ний». – Гаразд, якщо ми на стадії «ле», то я скажу «летимо додому».

30) *“I am gonna kill you. I’m gonna fly to Chicago, kill you, put your stupid face on a deep dish pizza and eat it. And then maybe catch a Bears game. But mostly the killing and eating your face thing”* [06x03 — Unfinished].

30) «Я вб’ю тебе. Я полечу до Чикаго, вб’ю тебе, покладу твою дурну морду на велику чиказьку піцу та з’їм її. А потім, можливо, заскочу на гру Ведмедів. Але обов’язково вб’ю тебе і зжеру твою морду!».

В цьому прикладі гумористичний ефект створений поєднанням лексичний і стилістичних мовних засобів, а саме: гіпербола, лексичний повтор, сарказм та алюзія на футбольну команду «Чикаго Беарз». Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект був відтворений шляхом поєднання лінгвістичної та нелінгвістичної систем.

31) *“Congratulate me, because I’m the new Defense Against the Dark Arts teacher at Hogwarts! Expelliarmus!”* [06x19 — Legendary].

31) «А тепер можете привітати мене, оскільки я новий викладач захисту від темних мистецтв в Хогвортсі! Експіліармус!».

Цей приклад є комічною алюзією на серію книжок та фільмів про Гарі Потера англійської письменниці Дж. К. Роулінг. Оригінального сценарію не знайдено. Припускаємо, що гумористичний ефект був відтворений шляхом поєднання лінгвістичної та нелінгвістичної систем (поведінка/рухи).

32) *“– Well, looks like it’s going to be just you and me. – Really? – Actually, I was talking to my martini”* [01x14 — Zip, Zip, Zip].

33) «– Ну, схоже, що ми будемо з тобою тільки вдвох. — Справді? – Взагалі-то я розмовляла зі своїм мартіні».

В цьому діалозі простежується саркастична гра слів, яка створює гумористичний ефект — *“It’s going to be just you and me... I was talking to my martini”*. Також, комічність відтворена шляхом не тільки лінгвістичної системи,

а й поведінкою, інтонацією героїні. Однак, оригінального сценарію не знайдено, тому висновки щодо «участі» нелінгвістичної системи не підтверджені.

33) “– *What’s that saying about two wrongs making a right? – Two wrongs don’t make a right? – No that’s not it” [07x10 — Tick, Tick, Tick].*

34) «– Як називається приказка, коли два зла дають плюс? – Зло за зло — добра не буде? – Ні, це не це».

Питання — “*Two wrongs don’t make a right?*” — є гумористичною алюзією на прислів’я “*Two wrongs don’t make a right*”, що в цьому прикладі створює гумористичний ефект. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений лінгвістичною системою, можливо й нелінгвістичною (інтонація).

34) “– *She’s a cougar, Ted! – I thought you said you can’t be a cougar if you’re over 50. – She’s a Mellencamp” [05x20 — Home Wreckers].*

34) «– Вона хижачка, Тед! – Я думав, ти сказав, що не можеш бути хижачкою, якщо тобі за 50. — Вона Меленкамп».

Такі висловлювання, як “*Cougar*” та “*She’s a Mellencamp*” є прикладами поєднання таких стилістичних засобів, як гра слів та алюзія. Отже: 1) гра слів стосується лексеми “*Cougar*”, що натякає на велику американську дику кішку, а також на жінку старшого віку, яка шукає сексуальних стосунків з молодшим чоловіком; 2) алюзія продемонстрована також лексемами “*Cougar*” та “*She’s a Mellencamp*”, які посилаються на американського вокаліста, гітариста, композитора Джона Мелленкемп, який потім змінив своє ім’я на змінив його ім’я на Джоні Кугар (Johny Cougar). Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений лінгвістичною системою, можливо й нелінгвістичною (інтонація/поведінка).

35) “– Are you reenacting the last scene from Sleepless in Seattle with little dolls? – How long have you been standing there? – Ten seconds. – Yup, just the last scene” [05x19 — Zoo or False].

Питання “*Are you reenacting the last scene from Sleepless in Seattle with little dolls?*” є комічною алюзією на американський фільм 1993 року “*Sleepless in Seattle*”. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація/поведінка).

36) “– I can't break 15 bricks with my forehead. – Robin, it's not 1950 anymore. Yes, you can” [04x14 — The Possipible].

Висловлювання “*Robin, it's not 1950 anymore*” в цьому прикладі створює гумористичний ефект та є алюзією на період історії бойових мистецтв (*Martial arts*), що у 1950-60 рр. були об'єктом популяризації в Америці. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

37) “– You're the most awesome person I've ever met. Well, second. – Right, first being you. – No, actually, it's this guy I know who lives in something called the mirror” [03x016 — Sandcastles in the Sand].

35) «– Ти намагаєшся скопіювати останню сцену з «Несплячих у Сієтлі»? з маленькими ляльками? – Як довго ти там стоїш? – Десять секунд. – Так, це остання сцена».

36) «– Я не можу розбити чолом 15 цеглин. – Робін, вже не 1950 рік. Так, ти можеш».

37) «– Ти найдивовижніша людина, яку я коли-небудь зустрічав. Ну, друга. – Звісно ж, після тебе. – Ні, насправді, після того хлопця, який живе в тій штуці, що називається дзеркалом».

В цьому прикладі гумористичний ефект був створений шляхом саркастичного зауваження-перифразу щодо опису випускного — “*I hated my dress. My date got wasted and puked on me. There was a huge fight. And I kissed a girl. – So basically, it was a prom*”. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація).

40) “– *Okay, okay, how much is it on a scale from “never” to “never ever”?* – *Never ever, ever ever ever times infinity*” [01x16 — Cupcake].

40) «– Добре, добре, за шкалою від «ніколи» до «взагалі ніколи» наскільки це жахливо? – Взагалі ніколи, ніколи, ніколи помножити на нескінченність».

Висловлювання “*Never ever, ever ever ever times infinity*” відтворює гумористичний ефект шляхом використання лексичного повтору для підсилення емоційного сприйняття. Оригінального сценарію не знайдено. Тому, гумористичний ефект був створений шляхом лінгвістичної системи, можливо й нелінгвістичної (інтонація/поведінка).

Отже, підсумовуючи зроблений аналіз висловлювань, можна зробити висновок, що найбільш поширеними стилістичними засобами відтворення гумористичного ефекту є алюзія, гра слів та риторичне питання/вигук/звернення.

Висновки до Розділу 2

Підсумовуючи вищевикладений матеріал, у короткій формі наведемо ключові моменти другого розділу дослідження.

Другий розділ наукового дослідження «Мовні засоби відтворення гумористичного ефекту в англійській мові на основі сіткому “How I Met Your Mother” мав напрямком емпіричного дослідження, спрямованого на визначення лексичних і стилістичних засобів відтворення гумористичного ефекту. У процесі роботи над практичною частиною було зібрано 100 прикладів висловлювань персонажів популярного сіткому. Варто зазначити, що відтворення гумористичного ефекту у значній кількості прикладів було створено шляхом комбінації кількох мовних засобів. Отже, проведений аналіз процесу відтворення гумористичного ефекту продемонстрував такі статистичні дані:

1. Лексичні засоби відтворення гумористичного ефекту:

- 1) сарказм — 39;
- 2) порівняння — 15;
- 3) іронія — 10;
- 4) гіпербола — 10;
- 5) okazіоналізм — 7;
- 6) літота — 4;
- 7) метафора — 4.

2. Стилiстичні засоби відтворення гумористичного ефекту:

- 1) алюзія — 13;
- 2) гра слів — 10;
- 3) риторичне питання/вигук/звернення — 8;
- 4) лексичний повтор — 6;
- 5) перифраз — 6;

б) оксюморон — 4;

7) антитеза — 3.

3. Техніки:

1) панчлайн — 14;

2) комічний таймінг — 5.

4. Лінгвістична та нелінгвістична система:

1) лінгвістична — 100;

2) нелінгвістична — 17.

Отже, результати кількісних підрахунків свідчать, що:

1) найпоширенішими лексичними засобами відтворення гумористичного ефекту є сарказм, порівняння, а також гіпербола та іронія, які отримали однакову кількість балів; 2) найпоширенішими стилістичними засобами відтворення гумористичного ефекту є алюзія, гра слів та риторичне питання/вигук/звернення.

Також, зазначимо той факт, що лексичні засоби відтворення гумористичного ефекту, у порівнянні зі стилістичними, отримали більшу кількість прикладів. Звідси, є більш поширеними засобами створення гумористичного ефекту.

Використання технік панчлайну та комічного таймінгу не тільки збільшувало гумористичний ефект, але насамперед, надавало виразності й емоційності шляхом змішення різноманітних засобів і емоційно-експресивного виділення певних частин висловлювань.

Щодо відтворення гумористичного ефекту шляхом лінгвістичної та нелінгвістичної системи, то на жаль, значної кількості оригінальних сценаріїв не було знайдено. Проте, слід зауважити, що лінгвістична система завжди задіяна у створенні комічного ефекту, в той час як нелінгвістична є найменш стабільною через імпровізацію акторів на знімальній площадці або редакції сценарію під час зйомок.

ВИСНОВКИ

Метою пропонованої дипломної роботи було визначення та аналіз мовних засобів відтворення гумористичного ефекту в англійській мові на основі сіткому “How I Met Your Mother”. Проведене дослідження дало змогу зробити наступні висновки.

1. Розгляд теоретичних основ дослідження гумористичного ефекту дав змогу визначити дефініції та концепції термінів «комічне» та «гумор»/«смішне». Таким чином, було визначено, що «комічне» є категорією естетики, яка відображає конфлікт та/або невідповідність між змістом явища і його формою, створюючи гумористичний ефект. В той час, як гумор є інтелектуальною здатністю людини помічати в життєвих ситуаціях їх комічні, навіть абсурдні й суперечливі сторони, що у свою чергу, викликають сміх, посмішку й радість. Незважаючи на синонімічність понять, а саме — сміхову реакцію, було встановлено, що «комічне» не завжди смішне, оскільки комічне це категорія *естетики*, яка розглядає соціальні явища, поведінку людей, їх діяльність, тобто стандарти поведінки, навіть стереотипність. Звідси, злісно-глузливе осміювання соціальних стандартів і поведінки людей є не завжди смішним і доброзичливим, оскільки суперечить канонам естетики.

2. Були виокремлені наступні види комічного: 1) гумор; 2) іронія; 3) сатира; 4) сарказм. Зокрема, було визначено, що гумор як різновид комічного має позитивний характер ставлення до певних явищ чи ситуацій, в той час як мета іронії, сатири й сарказму — насмішка, висміювання і глузування.

3. Серед мовних засобів відтворення гумористичного ефекту були виокремлені наступні: 1) лексичні — неологізм, okazіоналізм, метафора, порівняння, іронія, сарказм, гіпербола, літота; 2) стилістичні — алюзія, антитеза,

перифраз, оксюморон, каламбур/гра слів, риторичне питання/вигук/звернення, лексичний повтор. Серед мовних технік створення гумористичного ефекту були визначені такі-от: панчлайн, комічний таймінг, слепстік. Отже, були встановлено, що мовні засоби й техніки відтворення гумористичного ефекту характеризуються змішенням їх різноманітних елементів для посилення комічності.

4. Етноспецифічні особливості американського гумору були охарактеризовані наступними тематиками жартування: 1) Канада; 2) кредитний рейтинг; 3) юриспруденція; 4) американська мрія; 5) традиційний гумор (“*Knock-Knock. Who Is There?*”; “*Why did the chicken cross the road?*”; “*To Change a Light Bulb*”; “*... Walks into a bar*”). Крім того, був зроблений висновок, що характерними рисами американського гумору є оптимізм, пряmlinійність, панчлайн, слепстік, сарказм та іронія.

5. Під час дослідження поняття «сітком» було визначено, що сітком є жанром комедійних радіо- і телепрограм, особливостями якого є: 1) постійні основні персонажі і місце дії; 2) буденні комедійні обставини/ситуації; 3) закадровий сміх для створення ефекту «живої студії»; 4) багатосерійність; 5) часовий формат — 20-30 хвилин. З лінгвістичної перспективи, сітком є аудіовізуальним твором полікодового характеру. Тобто, сітком — це текст, що містить у собі вербальні й невербальні компоненти.

6. На основі публікації 2016 року “*A humor typology to identify humor styles used in sitcoms*” було встановлено, що серед найпоширеніших мовних засобів і технік створення гумористичного ефекту в сітках *Family Guy*, *The Big Bang Theory*, *The Office*, *Modern Family* виокремлюються наступні: *allusion* (категорія «мова»), *surprise* (категорія «логіка»), *parody* (категорія «ідентичність»).

7. Емпірична частина дослідження була сфокусована на аналіз лексичних і стилістичних засобів відтворення гумористичного ефекту в сітці “*How I Met Your Mother*”, зокрема аналіз сценаріїв цього сіткому для визначення мовних

засобів створення гумористичного ефекту з перспективи лінгвістичної і нелінгвістичної систем. Результати аналізу продемонстрували, що лексичні засоби відтворення гумористичного ефекту, у порівнянні зі стилістичними, отримали більшу кількість прикладів. Так, результати кількісних підрахунків проілюстрували, що: 1) найпоширенішими лексичними засобами відтворення гумористичного ефекту є сарказм, порівняння, а також гіпербола та іронія, які отримали однакову кількість балів; 2) найпоширенішими стилістичними засобами відтворення гумористичного ефекту є алюзія, гра слів та риторичне питання/вигук/звернення. Техніка панчлайн зустрілася 14 разів, а комічний таймінг — 5. Аналіз перспективи відтворення гумористичного ефекту шляхом лінгвістичної та нелінгвістичної системи продемонстрував, що лінгвістична система завжди задіяна у створенні комічного ефекту, в той час як нелінгвістична є найменш стабільною через: 1) недолік потрібної кількості сценаріїв епізодів для комплексного дослідження; 2) імпровізацію акторів на знімальній площадці або редакції сценарію під час зйомок. Також, під час аналізу як лексичних, так і стилістичних засобів відтворення гумористичного ефекту, було відзначено тенденцію мовних засобів до змішення для посилення комічного ефекту. Таким чином, теоретичне ствердження — «мовні засоби й техніки відтворення гумористичного ефекту характеризуються змішенням їх різноманітних елементів для посилення комічності» — в ході аналізу висловлювань персонажів сіткому було підтверджено.

Отже, проведене дослідження виявило загальні тенденції в площині мовних засобів відтворення гумористичного ефекту в американському сіткомі “How I Met Your Mother”, що мають теоретичне та практичне значення. Водночас ця робота відкриває й нові перспективи для подальших досліджень, серед яких можемо окреслити такі: предметом дослідження може бути порівняльне дослідження механізмів перекладу англійських і українських варіантів

інтерпретації гумористичних висловлювань у сучасних сітках; перспективним убачаємо вивчення особливостей відтворення гумористичного ефекту у більш вузькій спеціалізації, наприклад — аналіз сіткомів з метою аналізу національного гумору для виявлення мовних засобів відтворення гумористичного ефекту, і розкриття його ролі як джерела поповнення наукових досліджень щодо створення гумористичного ефекту у сітках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрєєва І. О., Лосєва Г. О. Лінгвальні засоби утворення гумористичного ефекту та їх відтворення в перекладі (на матеріалі сіткому «How I Met Your Mother»). *Нова філологія. Збірник наукових праць*. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. № 75. С. 15-20.
2. Ворошилова М. Б. Креолизованный текст : кинотекст. *Политическая лингвистика*. Выпуск (2) 22. Урал. гос. пед. ун-т; Главный ред. Чудинов А. П. Екатеринбург, 2007. С. 105-110.
3. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. 5-е изд., стереотип. Москва : КомКнига, 2007. 144 с.
4. Карасик В. И. Дискурс — это единство текста и коммуникативной ситуации. URL : <https://www.pushkin.institute/news/detail.php?ID=15579>. (дата звернення: 05.10.2020).
5. Колшанский Г. В. Контекстная семантика. Москва : Наука, 1980. 154 с.
6. Никитина Е. А. Поликодовая организация кинотекста. *Молодой ученый*. Казань, 2018. №24. С. 357-359.
7. Попова Е. С. Текст и дискурс : дифференциация понятий. *Молодой ученый*. Казань, 2014. № 6. С. 641-643.
8. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (Редакція станом на 04.11.2018). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>. (дата звернення: 05.10.2020).

9. Про кінематографію. Закон України від 13.01.1998 № 9/98-ВР (Редакція станом на 20.10.2019). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр#Text>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 10.Сафонова Е. В. Формы, средства и приёмы создания комического в литературе. *Молодой ученый*. Казань, 2013. № 5 (52). С. 474-478. URL : <https://moluch.ru/archive/52/6970/>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 11.Слышкин Г. Г., Ефремова М. А. Кинотекст (опыт лингвокультурологического анализа). Москва : Водолей Publishers, 2004. 153 с.
- 12.Столяр М. Філософія сміху та гумору в сучасному історико-філософському дискурсі. *Sententiae*. Вінниця, 2018. Volume XXXVII, Issue 1. С. 168-178.
- 13.Conan O'Brien, Bill Oakley, Josh Weinstein, Greg Daniels, Dan McGrath, Bill Canterbury. (1993). Treehouse of Horror IV script. The Simpsons transcript. URL : <http://www.simpsoncrazy.com/scripts/thoh-4>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 14.Duffy, Jonathan. (2004). Do the Americans get irony? URL : http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/magazine/3433375.stm. (дата звернення: 05.10.2020).
- 15.Field, Syd. (November 29, 2005). Screenplay : The Foundations of Screenwriting. Delta. 338 p.
- 16.George Carlin. (2005). "Life Is Worth Losing stand-up routine" quote. URL : <https://www.goodreads.com/quotes/9001370-it-s-called-the-american-dream-because-you-have-to-be>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 17.Juckel, Jennifer & Bellman, Steven & Varan, Duane. (2016). A humor typology to identify humor styles used in sitcoms. *Humor* 2016; 29 (4) : 583-603.
- 18.Knock-knock jokes. Lettuce. URL : <https://www.knockknockjokes.nu/who-is-there/lettuce>. (дата звернення: 05.10.2020).

19. Krikmann, A. (2006). Contemporary Linguistic Theories of Humour. *Folklore-electronic Journal of Folklore*, 33, 27-58.
20. Light Bulb Jokes. URL :
http://www.anvari.org/shortjoke/Light_Bulb_Jokes/42_how-many-lawyers-does-it-take-to-change-a-light-bulb-how-many-can-you-afford.html. (дата звернення: 05.10.2020).
21. Mayhew, Jeff. Question and answer jokes. URL :
<https://www.weirdfacts.com/en/jokes/55-lawyer-jokes/1771-question-and-answer-jokes47>. (дата звернення: 05.10.2020).
22. Reddit. An Englishman, an Irishman and a Scotsman walk into a bar URL :
https://www.reddit.com/r/dadjokes/comments/fw8ayp/an_englishman_an_irishman_and_a_scotsman_walk/. (дата звернення: 05.10.2020).
23. Robert J. Thompson, Steve Allen. (2019). Television in the United States. URL :
<https://www.britannica.com/art/television-in-the-United-States>. (дата звернення: 05.10.2020).
24. Ruch, Willibald; Attardo, Salvatore; Raskin, Victor. (1993). Toward an Empirical Verification of the General Theory of Verbal Humor. *Humor-international Journal of Humor Research*. *Humor* 6-2 : 123-136.
25. The Primer of Humor Research. (2008). Edited by : Victor Raskin. De Gruyter Mouton. 680 p.
26. Tomoioga, Anca. (2015). Language and discourse: a linguistic analysis of jokes. *Târgu Mureş*. Volume 3 : 159-166.
27. Victor Raskin. (1985). Semantic Mechanisms of Humor. *Proceedings of the fifth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*. 325-335.
28. Widmar, Aaron. (2017). Origin of “Why Did the Chicken Cross the Road” Joke & 10 Best Answers. URL : <https://thenewswheel.com/origin-of-why-did-the-chicken-cross-the-road-joke-10-best-answers/>. (дата звернення: 05.10.2020).

29. Williamson, Jen. (2019). 11 Hilarious Memes About Adulting and Money. URL : <https://www.nitrocollege.com/blog/hilarious-memes-about-adulting-and-money>. (дата звернення: 05.10.2020).

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

30. АТС — Академічний тлумачний словник. URL : <http://sum.in.ua>. (дата звернення: 06.10.2020).
31. ЕСУ — Енциклопедія сучасної України. URL : <http://esu.com.ua>. (дата звернення: 06.10.2020).
32. СЛТ — Словарь лингвистических терминов. О. С. Ахманова. 2-е изд., стер. Москва : УРСС : Едиториал УРСС, 2004. 571 с.
33. СУМ — Словник української мови. URL : <https://slovnyk.ua>. (дата звернення: 06.10.2020).
34. ФЕС — Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; [редкол. : В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. Київ : Абрис, 2002. VI, 742 с.
35. CD — Cambridge Dictionary. URL : <https://dictionary.cambridge.org>. (дата звернення: 01.10.2020).
36. LD — Lexico Dictionary. URL : <https://www.lexico.com>. (дата звернення: 01.10.2020).
37. LDCE — Longman Dictionary of Contemporary English. URL : <https://www.ldceonline.com>. (дата звернення: 01.10.2020).
38. MWD — Merriam-Webster Dictionary. URL : <https://www.merriam-webster.com>. (дата звернення: 01.10.2020).
39. OWD — Oxford Wordpower Dictionary. New Edition (2000). Edited by Miranda Steel. Oxford University Press. 794 p.

40.UD — Urban Dictionary. URL : <https://www.urbandictionary.com/>. (дата звернення: 01.10.2020).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

41.01x02 — Purple Giraffe. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11515>. (дата звернення: 05.10.2020).

42.01x03 — Sweet Tase of Liberty. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11516&sid=a4f21da9776ed1c9325e1369c8f95ac3>. (дата звернення: 05.10.2020).

43.01x04 — Return of the Shirt. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11514>. (дата звернення: 08.10.2020).

44.01x07 — Matchmaker. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11511>. (дата звернення: 05.10.2020).

45.01x08 — The Duel. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11529>. (дата звернення: 08.10.2020).

46.01x10 — The Pineapple Incident. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11506>. (дата звернення: 09.10.2020).

47.01x12 — The Wedding. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11517>. (дата звернення: 09.10.2020).

- 48.01x14 — Zip, Zip, Zip. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11518>. (дата звернення: 09.10.2020).
- 49.01x16 — Cupcake. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11520&sid=1d17a0ebd7104f23c8f7ed5287972b60>. (дата звернення: 09.10.2020).
- 50.01x18 — Nothing Good Happens After 2 A.M. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11522&sid=6293264771719f9891cea47c2874ef05>. (дата звернення: 10.10.2020).
- 51.01x19 — Mary the Paralegal. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11661>. (дата звернення: 10.10.2020).
- 52.01x20 — Best Prom Ever. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11662&sid=6293264771719f9891cea47c2874ef05>. (дата звернення: 10.10.2020).
- 53.02x01 — Where Were We. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11666>. (дата звернення: 11.10.2020).
- 54.02x05 — World's Greatest Couple. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11525>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 55.02x06 — Aldrine Justice. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11526>. (дата звернення: 11.10.2020).

- 56.02x08 — Atlantic City. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11663>. (дата звернення: 11.10.2020).
- 57.02x09 — Slap Bet. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11671>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 58.02x10 — Single Stamina. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11670>. (дата звернення: 11.10.2020).
- 59.02x11 — How Lily Stole Christmas. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11668>. (дата звернення: 11.10.2020).
- 60.02x17 — Arrivederci, Fiero. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11533>. (дата звернення: 12.10.2020).
- 61.02x21 — Something Borrowed. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11529>. (дата звернення: 12.10.2020).
- 62.02x22 — Something Blue. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11528>. (дата звернення: 14.10.2020).
- 63.03x05 — How I Met Everyone Else. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11675>. (дата звернення: 14.10.2020).
- 64.03x07 — Dowisetrepla. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11667>. (дата звернення: 14.10.2020).

- 65.03x08 — Spoiler Alert. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11536>. (дата звернення: 17.10.2020).
- 66.03x14 — The Bracket. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11548>. (дата звернення: 17.10.2020).
- 67.03x016 — Sandcastles in the Sand. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11546>. (дата звернення: 17.10.2020).
- 68.03x19 — Everything Must Go. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11543>. (дата звернення: 17.10.2020).
- 69.03x20 — Miracles. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11542>. (дата звернення: 20.10.2020).
- 70.04x13 — Three Days of Snow. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11560>. (дата звернення: 23.10.2020).
- 71.04x14 — The Possimpible. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11549>. (дата звернення: 23.10.2020).
- 72.04x23 — As Fast As She Can. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11679>. (дата звернення: 23.10.2020).
- 73.05x07 — The Rough Patch. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11574>. (дата звернення: 26.10.2020).

- 74.05x08 — The Playbook. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11575>. (дата звернення: 26.10.2020).
- 75.05x09 — Slapsgiving 2: Revenge of the Slap. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11703>. (дата звернення: 27.10.2020).
- 76.05x11 — Last Cigarette Ever. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11701>. (дата звернення: 27.10.2020).
- 77.05x19 — Zoo or False. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11579>. (дата звернення: 28.10.2020).
- 78.05x20 — Home Wreckers. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11578>. (дата звернення: 28.10.2020).
- 79.05x21 — Twin Beds. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11709>. (дата звернення: 28.10.2020).
- 80.06x03 — Unfinished. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11699>. (дата звернення: 01.11.2020).
- 81.06x05 — Architect of Destruction. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11682>. (дата звернення: 01.11.2020).
- 82.06x08 — Natural History. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11685>. (дата звернення: 02.11.2020).

- 83.06x17 — Garbage Island. How I Met Your Mother Transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11585>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 84.06x19 — Legendary. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11587>. (дата звернення: 03.11.2020).
- 85.07x03 — Ducky Tie. How I Met Your Mother transcript. URL : https://subslikescript.com/series/How_I_Met_Your_Mother-460649/season-7/episode-3-Ducky_Tie. (дата звернення: 04.11.2020).
- 86.07x10 — Tick, Tick, Tick. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11693>. (дата звернення: 04.11.2020).
- 87.08x16 — Bad Crazy. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11616>. (дата звернення: 08.11.2020).
- 88.09x04 — The Broken Code. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11637>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 89.09x12 —The Rehearsal Dinner. How I Met Your Mother transcript. URL : <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?f=177&t=11639>. (дата звернення: 05.10.2020).
- 90.Lorre, Chuck; Prady, Bill. (2006). Pilot. The Big Bang Theory. URL : https://seureservercdn.net/198.71.233.68/t4u.0bc.myftpupload.com/TV/The_Big_Bang_Theory_1x01_-_Pilot.pdf. (дата звернення: 04.10.2020).
- 91.Carter Bays; Craig Thomas. (2005). Pilot. How I Met Your Mother. URL : https://www.dailyscript.com/scripts/How_I_Met_Your_Mother_--_Pilot.pdf. (дата звернення: 05.10.2020).

92. Carter Bays; Craig Thomas. (2006). Monday Night Football. How I Met Your Mother screenplay. 53 p.
93. Carter Bays; Craig Thomas. (2008). The Fight. How I Met Your Mother screenplay. 54 p.
94. Wierzbicki J. Pinocchio & The Platypus. How I Met Your Mother screenplay. 40 p.

SUMMARY

The master's thesis is devoted to the study of linguistic means of creating a humorous effect in the sitcom "How I Met Your Mother".

The main aim of the thesis concerns determining and analyzing linguistic means of creating a humorous effect in the sitcom "How I Met Your Mother". The realization of the aim involves resolving the following objectives:

1) to define the essence of the notion "comical" and to characterize theories of humor;

2) to establish a comical typology and define its functions;

3) to study the linguistic means of creating a humorous effect;

4) to describe the ethnic features of American humor;

5) to define the essence of the notion "sitcom" and to study its link with a polycode discourse;

6) to study the ways of creating a humorous effect in sitcoms based on the recent researches' analysis;

7) to analyze and characterize linguistic means of creating a humorous effect in the sitcom "How I Met Your Mother".

The scientific novelty of the research involves an integrated approach to the analysis of creating a humorous effect in the field of comedy discourse, considering both linguistic means and polycode text aspects. Hence, a considerable number of private observations and conclusions – through analysis of the expressions of contemporary sitcom discourse – have been made.

The thesis consists of two chapters: theoretical basis and practical application. Such concepts as "comical", "sitcom" have been identified and characterized, as well as ethnic features of American humor. Two main linguistic means of a humorous effect reproduction were distinguished: 1) lexical devices — neologism, occasionalism,

metaphor, simile, irony, sarcasm, hyperbole, litotes; 2) stylistic devices — allusion, antithesis, periphrasis, oxymoron, pun, rhetorical questions/appeals/exclamations, lexical repetition. Moreover, the following humorous techniques were identified: punchline, comic timing, slapstick.

100 English sitcom expressions were selected and analyzed. The results of a comprehensive study have demonstrated the following conclusions: the lexical devices compared to the stylistic ones, hit a higher number of examples. Therefore, the results of quantitative calculations have shown that: 1) the most common lexical humorous devices are sarcasm, simile, as well as hyperbole and irony, which received the same number of points; 2) the most common stylistic devices are allusion, puns and rhetorical questions/appeals/exclamations. The punchline technique was encountered 14 times, and comic timing — 5. The analysis of polycode aspects has demonstrated that the linguistic system is always involved in creating a humorous effect, while non-linguistic is the least secured. As a result, the underlying tendencies of linguistic means of creating a humorous effect in the sitcom “How I Met Your Mother” have been revealed, which means the research has its theoretical and practical values.

Key words: *sitcom; humorous effect; linguistic means; lexical devices; stylistic devices.*

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиці

Таблиця 1.1

Традиційні та лінгвістичні теорії гумору

Теорія	Характеристика
Традиційні теорії гумору	
Теорія полегшення (<i>Relief theory</i>)	Сміх — це гомеостатичний механізм, за допомогою якого знижується психологічна напруга. Таким чином, гумор знімає стрес, страх і викликає сміх та радість [Столяр 2018, с. 171].
Теорія зверхності (<i>Superiority theory</i>)	Людина насміхається над чужими напастями; тобто сміх репрезентує задоволення від своєї зверхності/критики щодо невдахи та кепкування з нього [Столяр 2018, с. 171].
Теорія невідповідності (<i>Incongruous juxtaposition theory</i>)	Сміх є наслідком неочікуваного усвідомлення невідповідності між поняттям і реальним об'єктом, очікуванням і результатом [Столяр 2018, с. 171].
Лінгвістичні теорії гумору	
Семантична теорія (<i>Script-based semantic theory of humor</i>)	Цей підхід стосується лише мовного аспекту: текстового або вербального. Об'єктом теорії є окремі слова/словосполучення протилежні за значенням, метою якої є проведення семантичного аналізу для визначення сутності жарту [Raskin 1985, с. 326].
Загальна теорія словесного гумору	Цей підхід є результатом ревізії семантичної теорії гумору. Аналіз гумористичного дискурсу

<p>(<i>General theory of verbal humor</i>)</p>	<p>(«конструювання» та сприйняття жартів) складається з наступної системи параметрів (<i>knowledge resources</i>): 1) опозиція скриптів — семантичні протиріччя (<i>script opposition</i>); 2) логічний механізм (<i>logical mechanism</i>) — поєднання різних/протилежних значень (каламбур, гра слів); 3) ситуація (<i>situation</i>) — ситуаційний контекст жарту (об’єкти, персонажі, їхня діяльність); 4) мета (<i>target</i>) — об’єкт глузування; 5) наративна стратегія (<i>narrative strategy</i>) — формат/спосіб розповіді жарту (розмова, діалог, запитання, відповідь тощо); 6) мова (<i>language</i>) — вербалізація самого жарту (лексико-стилістична репрезентація) [Ruch, Attardo, Raskin 1993, с. 124-125].</p>
<p>Теорія лінійної моделі жартів (<i>Theory of linear organization of jokes</i>)</p>	<p>Теорія базується на концепції семантичної ізотопії А. Ж. Греймаса та зосереджена на хронологічній послідовності розвитку та сприйняття жарту, тобто: полісемантичне слово → інтерпретація → семантичний бар’єр → виявлення невідповідності → сміх [Krikmann 2006, с. 39-40; Tomoioga 2015, с. 162].</p>

Таблиця 1.2

Типологія мовних засобів і технік для відтворення гумористичного ефекту в сітках

<i>Language</i> (мова)	<i>Logic</i> (логіка)	<i>Identity</i> (ідентичність)	<i>Action</i> (діяльність)
<i>Allusion</i> (алюзія)	<i>Absurdity</i> (абсурдність)	<i>Parody</i> (пародія)	<i>Peculiar face</i> (дивний/незвичайний/ комічний вираз обличчя)
<i>Irony</i> (іронія)	<i>Coincidence</i> (випадковість)	<i>Rigidity</i> (непохитність/ суворість)	<i>Peculiar music</i> (дивна/незвичайна/комічна музика)
<i>Puns</i> (каламбур)	<i>Conceptual surprise</i> (неочікуваний поворот подій)	<i>Malicious pleasure</i> (отримання задоволення від шкідливого/ навмисного вчинку)	<i>Clumsiness</i> (незграбність)
<i>Repartee</i> (використання влучних і смішних висловів)	<i>Outwitting</i> (використання дотепних висловлювань із метою отримання переваги)	<i>Condescension</i> (зневажливість)	<i>Repulsive behaviour</i> (негативна/відштовхувальна поведінка)
<i>Ridicule</i> (осміяння)	<i>Caught out</i> (виявлення певної інформації/дій)	<i>Deceitful behaviour</i> (подвійність;	

		введення інших в оману)	
<i>Wit</i> (дотепність)	<i>Misunderstanding</i> (непорозуміння)	<i>Self-deprecation</i> (знецінення; надмірна самокритика; зниження власної значущості)	

ДОДАТОК Б

Сценарні ілюстрації

Рисунок Б-1 The Big Bang Theory

Ініціальні титри — FADE IN

FADE IN:

INT. FERTILITY CLINIC WAITING ROOM - DAY (DAY 1)
(Leonard, Sheldon, Althea, Extras)

WE OPEN ON LEONARD, A POST-DOCTORAL THEORETICAL PHYSICIST, AN ACTUAL GENIUS -- HIS IQ IS OFF THE CHARTS. HE SITS IMPATIENTLY FOR A BEAT, SEES A RUBIK'S CUBE ON THE TABLE, PICKS IT UP AND SOLVES IT IN A FEW DEFT MOVES. HIS FRIEND AND ROOMMATE, SHELDON, ALSO A VERIFIABLE GENIUS WITH SIMILAR CREDENTIALS, EMERGES THROUGH A DOOR.

Рисунок Б-2 The Big Bang Theory

Фінальні титри — FADE OUT

AS LEONARD ALLOWS HIMSELF A SMALL SMILE, AS WOLOWITZ KEEPS SINGING, AS KOOTHRAPPALI ADJUSTS THE ALUMINUM FOIL IN HIS HAT, WE...

FADE OUT.

END OF SHOW

Рисунок Б-3 How I Met Your Mother

Внутрішньотекстові титри — FADE OUT

INT. 2029 LIVING ROOM - EVENING
(NARRATOR, DAUGHTER, SON)

A WARM LOOKING COUCH IN A FAMILY ROOM, IN SOME SUBURBAN HOME. A FIRE CRACKLES IN THE FIREPLACE. TWO TEENAGERS -- A 14-YEAR OLD SON AND A 16-YEAR OLD DAUGHTER -- SIT ON THE COUCH. THEY LOOK AT THE CAMERA, AND LISTEN TO THE NARRATOR.

Рисунок Б-4 How I Met Your Mother
Внутрішньотекстові титри — FADE OUT

EXT. ROBIN'S BROWNSTONE - NIGHT

HE APPROACHES HER DOOR.

Рисунок Б-5 The Big Bang Theory
Перехід до іншої сцен — RESET TO

RESET TO:

INT. HALLWAY - CONTINUOUS

THEY HEAD FROM THE STAIRS TO THEIR APARTMENT.

Рисунок Б-6 The Big Bang Theory
Перехід до іншої сцени — CUT TO

AS LEONARD USHERS SHELDON OUT, KOOTHRAPPALI USES THE MAGNET TO ATTACH THE PHONE NUMBER TO HIS PANTS, AND WE:

CUT TO:

Рисунок Б-7 How I Met Your Mother
Перехід до іншої сцени — FLASH TO

FLASH TO:

EXT. ROBIN'S BROWNSTONE - WHERE WE LEFT OFF
 (TED, BARNEY, ROBIN)

Рисунок Б-8 How I Met Your Mother

Діалог + сценарні ремарки

BARNEY
 (IN A FEMALE VOICE) "Ooh, Michelle,
 check out those two guys over at the
 bar arguing about Superman. God, that
 gets me hot!" (AS HIMSELF) Come on,
 Ted. Pull yourself together.

Рисунок Б-9 How I Met Your Mother

Діалог + сценарні ремарки

BARNEY
 (SNAPPING INTO ACTION) Meet me at the
 bar in fifteen. And suit up!

Рисунок Б-10 The Big Bang Theory

Діалог + сценарні ремарки

PENNY
 (SWEETLY, CLOSE TO HIM) Thank you.

LEONARD
 (SHYLY) You're most welcome.

Рисунок Б-11 How I Met Your Mother

Закадровий текст — V.O.

NARRATOR (V.O.)
 Your Uncle Barney was right from time
 to time.

Рисунок Б-12 The Big Bang Theory

Музика — MUSIC CUE: FUNKY UP TEMPO MUSIC

SHELDON PUTS THE KEY IN THEIR LOCK, WHEN THEY HEAR...

MUSIC CUE: FUNKY UP TEMPO MUSIC

...FROM A BOOMBOX. THEY TURN AND SEE A BEAUTIFUL GIRL, PENNY, DANCING WITH RECKLESS ABANDON THROUGH THE OPEN DOORWAY OF THE APARTMENT ACROSS THE HALL. THEY WATCH FOR A FEW BEATS, MESMERIZED BY HER RAW SEXUALITY.

Рисунок Б-13 The Big Bang Theory

Музика — MUSIC CUE: MUSIC OFF

PENNY REALIZES THAT SHE'S BEING WATCHED. SHE TURNS OFF THE MUSIC.

MUSIC CUE: MUSIC OFF

Рисунок Б-14 How I Met Your Mother

Візуальні знаки — спецефекти

WE STYLISHLY WHIP-PAN TO A BOOTH WHERE, MAGICALLY, A YOUNGER BARNEY SITS NEXT TO A YOUNGER TED, WHO HAS A GOATEE. BARNEY PUTS HIS ARM AROUND TED.

Рисунок Б-15 How I Met Your Mother

Звукові й візуальні знаки

ACT ONE

INT. 2029 LIVING ROOM - EVENING
(NARRATOR, DAUGHTER, SON)

A WARM LOOKING COUCH IN A FAMILY ROOM, IN SOME SUBURBAN HOME. A FIRE CRACKLES IN THE FIREPLACE. TWO TEENAGERS -- A 14-YEAR OLD SON AND A 16-YEAR OLD DAUGHTER -- SIT ON THE COUCH. THEY LOOK AT THE CAMERA, AND LISTEN TO THE NARRATOR.

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, _____, студент(ка) _____ курсу,
форми навчання _____, факультету _____,
спеціальність _____, освітньо-професійна програма
_____, адреса електронної пошти _____,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему

«_____»

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (студент) _____